

sestavili zastopniki obeh strank na Dunaju pod pritiskom vlade. Nam je znano, da imajo takšni kompromisi svojo slabo in svojo dobro stran, zato nočemo presojati volilnega reda vsestransko; pač pa je naša dolžnost, da si ga ogledamo, kakšen vpliv bo imel glede razvoja šolstva. Nadejamo se, da je našim bralcem znan potrjeni volilni red že iz drugih časnikov; da ne tratimo časa in prostora, ne bomo tega ponavljali. Opozorjamo samo na današnji politički pregled.

Poudarjamo pa, da mora biti navzočih 32 poslancev pri vsakem zasedanju, kadar se bo preudarjalo o novih šolskih stroških, in ker bodo imeli Italijani 25 poslancev in Slovani 19, je očitno, da se ne morejo majorizirati eden drugega, četudi bi vlada prignala vse tri škofo v zbornico. Zgodovinsko bo znamenito prvo zasedanje novega deželnega zbora, v katerem se bo preudarjalo o šolskih potrebščinah. Kolikor je nam znano, se vzdržuje za Italijane v Istri na deželne stroške 198 ljudskošolskih učiteljskih oseb, kmetijski zavod v Poreču, ženski licej v Pulju in realni gimnazij v Pazinu. Vzemimo v poštev, da je v Istri $\frac{1}{3}$ italijanskega prebivalstva in $\frac{2}{3}$ slovenskega in pokaže se nam, da bi dežela morala vzdrževati za Slovence v Istri 396 ljudskošolskih učnih oseb, 2 kmetijska zavoda, 2 liceja in 2 realna gimnazija. Koliko od tega nam bodo pridobili naši novi deželni poslanci, bo odvisno od prvega zasedanja, ker v tem lahko porečejo: „Ako ne dovolite vi nam, gremo proč in tako si ne morete dovoliti tudi sami sebi“. Ako pa zamudijo ta čas, je zamujeno za vedno, ker, kar je enkrat dovoljeno, je dovoljeno za vedno. Zaradi novega deželnega reda se ne da več odvzeti, kar je enkrat dovoljeno, razen če glasuje za odvzete 32 poslancev, a teh nima nobena stranka. Iz tega stališča smo na boljsem, ako bodo novi deželni poslanci edini in previdni.

Sedaj si ogledimo novi deželni red še od druge strani! Po istrskem deželnem zakonu z dne 27. julija 1875 imenuje deželni odbor po tri ude v vsak okrajni šolski svet in tri ude v deželni šolski svet. Tudi po novem volilnem redu bodo imeli Italijani večino v deželnem odboru, zaradi tega bodo vsi po deželnem odboru v šolske korporacije imenovani udje Italijani kakor dosedaj, in slovensko učiteljstvo in šolstvo be od teh korporacij stiskano in preganjano kakor dosedaj. Ako bi se hotelo to premeniti, bo potrebna navzočnost 32 poslancev, ki jih mi nikdar ne dobimo po tem novem volilnem redu. Upoštevajmo še dejstvo, da deželni odbor imenuje izmed svojih udov tri v dež. šolski svet; upoštevajmo še dejstvo, da ni vlada še nikdar predlagala v najvišje imenovanje ljudskošolskega učitelja, akotudi to določa gori navedeni zakon; upoštevajmo, da ima pri definitivnem imenovanju ljudskošolskega učiteljstva predlagalno pravico deželni odbor; upoštevajmo, da je pri deželnem šolskem svetu v Trstu takšen referent, ki slovanščine ne ume ali je noče umeti: nam je koj razvidno, da bosta deželni odbor in deželni šolski svet tudi nadalje pometala s slovenskim ljudskošolskim učiteljstvom, kakor sta dosedaj. Zaraditega se nikakor ne čudimo, da sta Špinčič in Mandić kot bivša profesorja in Špinčič kot bivši večletni okrajni ljudskošolski nadzornik glasovala proti temu kompromisnemu deželnemu redu; zakaj oba čutita, da bo narod vedno lahko italijanska manjšina izrabljala in zatirala, dokler ni izobražen, dokler nima narod potrebnih šol.

iz 650 mož garde in 7000 pehote, ki se pa izpopolnjujejo iz prisilnega novačenja in iz dobrotoljcev. Kakor vse srednjeameriške republike ima tudi Haiti mnogo generalov, ki se potezajo za predsedniški stol republike.

Dolgih rek dežela nima. Kovin se nahaja mnogo. Zlasti je bila dežela, ko jo je odkril Krištof Kolumb, bogata na zlatu. Nahaja se tudi srebro, baker, platina, železo, cin, antimon, žveplo, kamena sol, jaspis, marmor in petrolej.

Podnebje je tropično vroče in vlažno. Na gorah, katerih nekatere so visoke do 3000 metrov, vlada pa večna pomlad.

Zime in poletja v našem smislu tamkaj ni; namesto tega sta dve dobi, dobi suše in dve deževja, ki se pa pojavljajo na otoku v različnih dobah in trajajo tudi različno. Potresi in velikanski tropični orkani so precej pogosti kakor na drugih Antilih.

Domačih večjih sesalcev ni skoraj nič,

Odlomek iz avstrijske enakopravnosti v državnem proračunu.

I.

△ Državni poslanec prof. dr. Fr. Drtina je dne 20. decembra 1907. v svojem znamenitem govoru v državnem proračunu izrekel tudi sledeče: V l. 1908. se namerava ustanoviti 12 novih gimnazij, in sicer 6 nemških v Ljubljani, Aschu, Tešnu, Schönbergu, Moravskem Novem mestu in Freudenthalu, 5 poljskih v Myslenicah, Zolkiewu, Levovu, Novem Saczu in Tarnopolu, a v tem preliminaru se nahaja tudi znesek, da hoče država prevzeti edino češko gimnazijo v Gayi na Moravskem v svojo skrb, akoravno bi bila ustanovitev ene češke gimnazije v Pardobicah neobhodno potrebna. Za Nemce vse, za Slovence nič.

Nanovo se ustanove štiri realke, in sicer dve nemški in dve češki, akoravno bi bile češke realke prav potrebne v Humpolcu ali Chotebofu, oziroma v češki Tribavi.

Država ustanovi v tem letu 16 novih srednjih šol, od teh jih dobe Čehi le tri, a Nemci osem, in sicer samo v čeških deželah 5, seveda Čehi nobene, akoravno dokazujejo števila čeških učencev, da bi morali mi Čehi dobiti šest novih gimnazij in najmanj šestnajst novih realk.

Bazmere češke gimnazije v Pragi v Žitni ulici so naravnost klasične. Ta zavod je bil istočasno ustanovljen kakor nemška gimnazija v Štefanovi ulici l. 1881. A ta nemški zavod se je preselil že pred dobrimi desetimi leti v novo, moderno poslopje, seveda češki zavod pa mora še vedno uporabljati staro, skoro nerabno poslopje, akoravno ima ta gimnazija 378 učencev s štirimi vzporednicami. Naravnost vnebokričeje je dejstvo, da se v državnem proračunu za l. 1908. nahaja vsota 100.000 K za novo poslopje nemške gimnazije v Kralj. Vynohradih pri Pragi, ki jo obiskuje samo 192 učencev.

Primerjajmo sedaj avstrij. enakopravnost! Za češki zavod, ki ga obiskuje 378 učencev in ki ima štiri vzporednice, se ni moglo najti v 26 letih toliko denarja, da se mu postavi primerno poslopje; za nemški zavod pa, ki obstoja šele 9 let, a šteje le 192 učencev, se lahko izda 100.000 K, tedaj znesek, kakršen se je določil za matematiško-zoološki inštitut češkega vseučilišča.

Tako se godi mogočnemu in žilavemu narodu češkemu, onemu narodu, katerega zastopniki lahko mahoma preprečijo vsako redno delovanje.

V jasnejše umevanje enakopravnosti avstrijske vlade navajamo jako značilen člančič, ki ga je objavila „Edinost“ 21. januarja t. l., glaseč se: **Ljudske šole na državne stroške.**

Nikoli ne občutimo toliko sramote in ubožnosti, kakor če si kličemo v spomin, da za toliko tisoč Slovencev ne obstoja v Trstu niti ena ljudska šola. Človek premišljuje in uvažuje: jeli možno, da je slovenski narod tako bešen in nesrečen? Ali sploh pomenja kaj? Ali pa je narod ubogih parijs? Jeza, sramota, bolest, razburjenje, obupnost popada človeka, ko se domišlja tega stanja, Godi se nam kakor Čehom na Dunaju, kjer 300.000 Čehov nima niti ene javne ljudske šole!

Zakon o ljudskih šolah od leta 1868 zakazuje primorano obiskovanje ljudskih šol.

mnogo je pa goved in prešičev. Dežela ima vsega v obilju, le pravega prebivalstva nima, zakaj črnci ni za resno delo.

Kako so prišli črnci na otok? Ko je Kolumb odkril ta otok, so bili prebivalci na njemu rdečekožji Indijanci, ki so jih pa Španci usuznjili in ker niso bili navajeni trdega dela, so pod španskim krut.m gospodstvom polagoma izumrli. Da si pridobijo Španci novih delavcev, zato so pričeli uvajati na otok močnejše in krepkeje črne sužnje. Otok je ostal pod špansko oblastjo do risvijskega miru, na katerem je Španska odstopila otok Francozom. Leta 1791 za francoske revolucije so se črnci uprli, pomorili na otoku vse belokožce in proglasili svojo republiko. Vse vojne čete, ki jih je Napoleon I. pošiljal na Haiti, niso mogle pridobiti otoka nazaj. Toda tudi črnci sami niso bili med seboj složni, in od tedaj naprej so v republici neprestane revolucije.

Tam, kjer občina noče ustanoviti javne šole, je dolžnost države, da sama izpolnjuje, kar v prenešenem delokrogu ukazuje drugim. In dunajska vlada tudi proizvaja to, kjer gre za Nemce. Država vzdržuje na svoje stroške nemške šole v Trstu, Pulju in Tridentu.

Trst ima 200.000 prebivalcev, med njimi 8880 Nemcev; Pulj ima 37.458 stanovnikov, med njimi 4654 Nemcev; Trident ima 22.637 prebivalcev, med njimi 2040 Nemcev. Pri tem pa je v Trstu 2216 vojaških oseb, v Pulju 7657, v Tridentu 2231.

Vlada vzdržuje v Trstu za 5% Nemcev nemško šolo za dečke, kjer deluje 14 učiteljev, za katero so iznašali stroški 1906 l. 41.373 K; dalje nemško državno ljudsko šolo za deklice, kjer deluje 23 učiteljskih sil; stroški v 1906 l. 79.659 K; in nemško državno ljudsko šolo za dečke in deklice, kjer deluje 21 učiteljskih moči, stroški 1906 l. 71.348 K.

Za 5% tržaških Nemcev in za 2832 otrok je omenjenega leta država vzdrževala 58 učiteljskih moči ter potrosila 192.378 K. Ali vprašanje je, koliko je resničnih Nemcev med otroki, ki obiskujejo te šole?!

V Pulju je nemška državna šola za dečke pri 12% Nemcev (glej, koliko je v Pulju vojaštva) z 11 učiteljskimi silami z izdatki 1906. l. 45.005 K, v Tridentu za 9% Nemcev (glej število vojaštva) je nemška državna šola za dečke s 13 učnimi močmi in s stroški 44.750 K.

Celotni stroški države za nemško šolstvo v teh treh mestih znašajo 282.133 K.

Na Dunaju je po uradnem štetju 1,674 975 stanovnikov, in uradno je naštetih 102.974 Čehov, torej 6%, za 1% več nego Nemcev v Trstu. A v resnici je na Dunaju 300.000 Čehov, torej 18%. In takšna velika manjšina nima niti ene javne šole. 8% Nemcev v Pragi ima nerazmerno veliko množico javnih šol, ljudskih, srednjih in visokih.

Dunaj odklanja šole 14.189 otrokom, ki so se l. 1907. priglasili v nemških dunajskih šolah kakor Čehi! Vlada bi morala, ako bi imela samo drobtinico smisla za pravico, ustanoviti javne češke šole na Dunaju. Vlada daje za 5% Nemcev v Trstu 192.378 K na leto za nemške šole; 18% Čehov na Dunaju pa je brez šole! Za 3669 otrok v jugoslovanskih in italijanskih mestih vzdržuje vlada 82 učiteljev in za teh pet šol zahteva vlada vsako leto od poslancev skoro 300 000 K.

Puščamo govoriti same številke v dokaz, da nas Slovence smatrajo za inferioren narod, dokler nam ne dajo v Trstu potrebnih šol! In dotlej bodo barbarske in nekulturne vse dunajske vlade!

Nekaj dni pozneje objavlja tisti list sledečo zanimivo notico, ki jo objavimo brez komentara. Evo je:

Danes moremo sporočiti dve vesti, ki kažeta našo vlado v luči najbolj kričeče pristranosti in krivdnosti.

Nedavno temu smo poročali o poddržavljenju nemške zasebne ljudske šole v Škednju tem načinom, da je vlada prevzela edinega učitelja te dvorazredne šole v državno službo ter ga pustila na zasebni šoli v Škednju.

To bi bil prvi slučaj favoriziranja Nemcev v naših nemških kronovinah.

Drugi še bolj kričeči slučaj se ima zgoditi v Gorici. Profesor Alojzij Stockmair na goriškem državnem gimnaziju razglašal v „Grazer Tagblattu“ z dne 23. januarja 1908, da prevzame država goriško schulvereinsko šolo v svojo oskrbo, in sicer z daj 4 učiteljske moči poleg dveh že l. 1902 prevzetih! Torej namerja vlada podariti goriški nemški koloniji — ki šteje da ali ne 2000 nemških duš, kar šestrazredno ljudsko šolo!

Ako upoštevamo, da ima vladnica na učiteljsku v Gorici 6 dekliških in 8 deških razredov, ki so počeni od 3. vsi popolnoma nemški (saj sta slovenščina in italijanščina le neobligatna učna predmeta), potem moramo naravnost strmeti nad krivdnostjo šolske uprave spriči dejstva, da v Trstu noče za tisoče slovenskega avtohtonega prebivalstva preskrbeti niti enega samega razreda ljudske šole, da niti ne govorimo o višjih šolah!

Istotaka krivica se nam godi v Gorici, kjer si morajo naši rojaki tudi sami vzdrževati 19 razredov ljudske, oziroma meščanske šole! —

V Gorici, kjer je le peščica priseljenih Nemcev, vzdržuje vlada 14 razredov nemške vladnice na slovenskem, oziroma laškem učiteljsku, tako da mora učiteljica zaradi didaktično tehniških ozirov rabiti tudi ljudsko šolo v „Šolskem domu“ za praktično izobrazbo učiteljskih kandidatov.

Ta skrb vlade za nemstvo v Gorici kontrastira kričeje z nje postopanjem na učiteljsku v Kopru. Tu obstoji za velevažno praktično izobrazbo kandidatov le eno razredno slovenska vladnica, za Hrvatse pa, ki imajo tam še vedno dva zadnja tečaja, torej ravno onadva, ki absolutno potrebuje vladnico kakor aneks, sploh ni hrvaške vladnice! In to od l. 1875. sem!

Človeku kar zastaja razum, ker enostavno ne more pojmiti, da je tako kričeča pristranost sploh možna v redni, pravni in civilizovani državi! Ene, ki so že siti, polnijo vedno bolj; drugim, ki so lačni vsega, pa vzkrčajo najpotrebnejše. Mi pa naj le pevamo himne o avstrijskem patriotizmu!

V prihodnjem članku hočemo navesti še nekaj suhih števil, iz katerih se lahko posname v istini veliko skrb avstrijske centralne vlade do slovenskih narodov in na podlagi teh izvajan lahko sklepamo na razumnost naših državnih poslancev, ki votirajo tej vladi svoje zaupanje s tem, da glasujejo za državni proračun.

Ne zabite „Učiteljskega konvikta!“

Potovanje v London

k šolsko - higieniškemu kongresu in razstavi.

Poroča L. Jelenc.

(Dalje.)

Sredi cerkve, obdan od teh kipov, stoji nagrobni spomenik na treh stopnicah iz rdečega in belega mramerja. Na štirih voglih sede iz kovine vlti geniji, predstavljajoč štiri glavne kreposti: pravičnost, modrost, moč in zmernost. Vrh podstavka kleči cesar Maksimilijan v polnem ornatu, ogrnjen s plaščem in s krono na glavi. Na vseh štirih straneh mavzoleja je 24 reliefov, ki slikajo dogodke iz Maksimilijanovega življenja: bitke, obleganja, triumfi, vhodi, zveze, ženitve itd.

Pri vrodu v cerkev je spomenik Andreja Hoferja, v stranski, takozvani srebrni kapeli pa grobni spomenik Filipine Welsperjeve in nadvojvode Ferdinandu z napisom: Hoc sibi monumentum mortis minor vivus constituit, t. j. ta spomenik si je postavil živ, spominjaje se smrti.

Dolgo časa sem se zamudil v tej cerkvi, da sem si zabeležil znamenitejši stvari. Tujcev je bilo toliko v cerkvi vse dopoldne, da sem moral večkrat čakati, da sem prišel blizu kipa in zapisal ime.

Ko sem prišel iz cerkve, sem imel še uro časa do vlaka. Zato grem hitro po mestu, da vidim še „zlato strešico“ — „das goldene Dachel“ tirolskega grofa Friderika IV. s praznim žepom. Pri starodavnem poslopju je to, mal prizidek, nekaj balkon, nad katerim je ta občeznana strešica. Ogledal sem si še vseučilišče in knjižnico. Tudi v ljudski šoli sem bil, ki mi pa ni posebno ugajala. Ob polni uri popoldne se odpeljem v Monakovo, kamor sem prišel ob pol 4. uri popoldne.

Lepo, krasno kraljevsko mesto. Dičijo ga široke ceste in ulice, prostorni trgi z veličastnimi spomeniki, moderni nasadi in lepa izprehajališča. Na glavnih trgih stoje same ponosne palače. Še to popoldne si ogledam ponosno kraljevo palačo, nekatere cerkve, dve ljudski in eno meščansko šolo. Lepa poslopja so te šole, preskrbljene z vsem, kar zahteva najmodernejša pedagogika. Vsi trije ravnatelji so mi z veliko vlnudnostjo in prijaznostjo razkazovali vse nprave in priprave. Na meščanski šoli so mi posebno ugajale bogate prirodoslovne in prirodopisne zbirke in krasna risalnica, odičena vsa z lepimi risarskimi izdelki učencev. Po vseh razredih na ljudskih šolah sem opazil higienične umivalnike in omare za obleko in posebne za dežnike.

Zvečer sem šel v znamenito restavracijo „Hofbräu“ in „Kapuzinerbräu“; „Hofbräu“ je ogromna dvorana, kjer stoji miza pri mizi v

Dalje v prilogi.

dolgih vrstah. Vse je bilo zasedeno. V zadnjem kotu velikanske dvorane najdem še en prostor. Gotovo je bilo par tisoč ljudi v dvorani, da uživa težko črno bavarsko pivo, ki ga toliko tisočev vrčkov popijo debeli Monakovčani. Meni ni dišalo in vrnil sem se v hotel „Zum Rheinpfälzer“, da bi si ogledal še nekatere znamenitosti tega lepega mesta, ker sem imel časa le do pol 10. ure dopoldne. Toda, o nesreče! Ko se zbudim zjutraj in pogledam skozi okno, lil je dež kar curkoma. Hotel sem ogledati muzeje, a bili so zaprti zaradi slabega vremena. Peš mi ni bilo mogoče hoditi po mestu, zato sedem na tramvaj in se peljem za 20 pfenigov skozi vse mesto in po drugi progi zopet nazaj do hotela in na kolodvor. Jedva sem bil vjel še brzovlak, ki me odpelje v Norimberk. Vlak vozi po enolični Schwabsko-bavarski planoti preko Dunava in njegovega dotoka Altmühl do frankovskega Jura, na kojega vzhodu je starodavno mesto Norimberk. Nobeno drugo nemško mesto nam ne kaže tako jasne slike starih nemških mest, o njihovem blagostanju in ljubezni do umetnosti, kakor Norimberk, mesto Hans Sachsa in „Meistersängerjev“. Mnoge hiše iz srednjega veka so okrašene z umetnimi okraski; tujec se prepriča na prvi pogled, da se nahaja v znamenitem srednjeveškem, zgodovinsko važnem mestu. Ničče ne zamudi prilike, da si ogleda natančneje vsaj največje znamenitosti.

Zato mi je bilo jako ljubo, ko me opozori prijazni hotelier „Zum weißen Hahn“, da se nahaja v mestu društvo „Fremden-Bund-fahrt-Noris“. Društvo ima četverouprežen, visok v etažah narejen voz, na katerega se vstopi po stopnicah, ki vozi trikrat na dan po vseh onih delih mesta, kjer se nahaja kaka znamenitost. Vožnja velja 4 M. za osebo; s tem je plačan več vodnik, ogledovanje gradu po vseh kraljevih dvorinah — Folterkammer, tiefer Brunnen itd. Prišel sem o pravem času v hotel, ob pol 4., ob 4. pa se prične vožnja izpred tega hotela in traja tri ure. Vodnik je stal sredi me nami in nas opozarjal na vsako znamenitost. Peljali smo se mimo glavnega kolodvora, pred katerim stoji velikanski spomenik bavarskega princregenta Luitpolda. Ne daleč odtod je takimenovani Tugendbrunnen, ki predstavlja šest ženskih kipov, ki jim lije voda iz prsi, razne kreposti; kip pravičnosti pa venča ves umotvor. Sploh se nahaja po mestu mnogo javnih vodnjakov, prava umetniška dela, imenujejo se: Schöner Brunnen, Böhrbrunnen, Gänsemännchen-Brunnen, Dudelsackpfeifer-Brunnen, Apollbrunnen.

Tudi na spomenikih je mesto bogato. Bazen že imenovanega spomenika princ regenta Luitpolda sem videl spomenik Albrehta Dürerja poleg njegove hiše, v kateri se nahaja sedaj galerija slik, ki smo jo ogledali. Prav pomenljiv je spomenik Hans Sachsa poleg njegove hiše; veličasten je spomenik cesarja Viljema in spomenik Behaimov.

Med zgodovinskimi stavbami je omeniti v prvi vrsti starodavnega državnega gradu Hohenzollernskega, ki gleda z zvišenega kraja že več kot 800 let doli na mesto. Grad ima značaj starega nemškega viteškega gradu; tega znaka mu ne more izbrisati nova kraljevska oprava, ki so jo napravili začasno bivanje bavarskih vladarjev in nemških cesarjev. — Iz prelepih grajskih dvoran je krasen razgled doli na mesto in daleč tja v deželo. Najveličastnejša je prestolna in banketna dvorana, najzanimivejša dvorska kapela.

Cesarski konjski hlevi so v posebnem traktu. Ob voglih tega poslopja stojita dva stolpa. Prvemu ki je zidan v pet voglov pravijo „der Fünfeckige“ in govore, da je to najstarejša poslopje v Norimberku. V tem stolpu je velika zbirka priprav in orodij, s katerimi so mučili na grozovit način razne hudodelnike; med drugimi se nahaja tu „die eiserne Jungfrau“. Človek se ne more načuditi, kako so si mogli izmisliti vse to, da so mučili uboge ljudi, časih prav za majhne prestopke.

Tu se nahaja znani „Nürnberger Trichter“. Govorili in klicali so skozi njega v daljavo in čulo se je uro daleč naokrog.

Ko smo se vozili z gradu smo se ustavili v „Bratwurstglöckleinu“. To je ob takozvani Moritzkapelli prizidana majhna hišica, ki jo obišče vsak tujec, ki pride v (Nürnberg) Norimberk. Vodnik nam je pripovedoval, da je hiša že stala za Albrehta Dürerja in Hansa Sachsa, da se je nahajala že takrat tu gostilnica, ki sta jo obiskovala ta dva moža in drugi

Meistersängerji. Vse je tako kakor je bilo takrat, le natakara je druga, je rekel hudomušni vodnik in podražil starikavo natakara. Pili smo res tu prav dobro pivo in jedli izborne klobasice.

Potem smo se peljali v bavarski obrtni muzej, v nemški narodni muzej, si ogledali veliko mestno hišo, palačo Peller in se vrnili poleg starih utrd pred hotel, odkoder smo bili izšli. Res, krasna je bila ta vožnja! Zvečer sem šel v lepo novo mestno gledališče, kjer so igrali „Der Kreuzstürmer“.

Drugo jutro sem zapustil zanimivi Norimberk in se odpeljal v Mainz, glavno mesto rensko-hessenske provincije velike vojvodine hessenske. Mesto stoji ob sotočju reke Mene v Reno. Mesto je sezidano amfiteatralično na levem bregu Rene. Najlepši del mesta je ob reškem nabrežju. Tu se razprostirajo tudi obširni nasadi in krasni izprehodi. Z Rene se vidi imponantna cerkev in posamezne skupine drugih cerkev in večjih javnih poslopij; nad mestom kraljuje citadela in druge utrbe, ki so v zvezi z njo. V bližini mesta je gorovje Tannus, kamor imajo prebivalci lep razgled.

Ker sem imel le malo časa v tem mestu, sem ogledal le rimsko-germanski centralni muzej. Ogromno poslopje. Muzej je v enajstih velikih dvorinah. Tu se vidijo najrazličnejši predmeti, posneti po obliki in barvi, ki segajo nazaj v predzgodovinsko dobo. V tem poslopiju se nahaja tudi galerija slik, v 2. in 3. nadstropju je prirodohistorijski muzej. Rad bi bil še ogledoval vse te zanimivosti, a ob pol 5. uri so zaprti muzej. Zvečer sem hodil po lepo razsvetljenih ulicah in po reškem nabrežju, kjer so se izprehajali menda vsi mestni prebivalci, toliko množice jih je bilo. Bil je res lep večer! Dve godbi sta igrali, po Renu pa so švigali čolni gorindol.

Drugi dan zapustim lepi Mainz, vstopim na parnik „Barbarosa“, ki odide iz пристanišča ob 9-05 proti Kölnu. Parnik ima lepe dvorane in krasno obednico. Po vsem parniku je preskrbljeno za vse udobnosti še tako razvajanemu lahkoživeu.

Krasne vožnje po Renu ne pozabim nikdar! Od Mainza do Kölna je najinteresantnejši del reke. Okolica je bogata na raznih pravljicah in pripovedkah. Pri mestu Bingen dela Ben znamenit vodopad. Na obeh straneh se vidijo gradovi in razvaline nekdanjih znamenitih gradov. Posamezni odrastki gorovja Tannus in Westerwald segajo na nekaterih krajih noter do reke. Mnogo mičnih vasi in cvetočih mest je posejanih po obeh nabrežjih. Zelene vinske gorice pozdravljajo z bližnjih holmcev popotnike.

Na krovu ladje so vsi popotniki. Oči vseh se obračajo na desni breg, kjer stoji nemški „Nationaldenkmal“, za katerega so položili temeljni kamen l. 1877. ter ga dovršili l. 1883. Spomenik je velikanski. Na 12 m visokem podstavku stoji 10 m visoka Germania; v levi roki drži z lovorjevimi vencem okrašen meč miru, v desni pa s hrastovim listjem okrašeno cesarsko krono. Pod Germanio je napis, vzeti iz pesmi „Die Wacht am Rhein“. Podstavek krasi reliefi. Pri mestu Rudesheim izstopim iz ladje, da si grem od bližje ogledat ta velikanski spomenik. Vstopil sem na drugi parnik, ki je priplul dve uri za prvim, ter sem nadaljeval vožnjo.

Bližamo se mestu St. Goar. Na desnem bregu ugledamo strmo pečino Loreley, ki ima v profilu podobo človeškega obraza. Iz pravljice in pesmi je znana ta pečina. Ko pluje parnik mimo nje, vzame knjigotržec, ki je na krovu, trompeto in zaigra: Ich weiß nicht, was soll es bedeuten, daß ich so traurig bin etc. Razglednice z Loreley-pečino so bile hipoma prodane.

Potniki se odkrijejo in pojo to lepo Heinejevo pesem.

Ob 6. zvečer se pripeljemo v Köln. Poiščem hotel in hitro do znanega velikanskega kölnskega doma. Vtisk, ki ga naredi ta cerkev, je neizbrisljiv. Sicer si mesta nisem mogel dosti ogledati, ker sem se drugo jutro ob 7. uri odpeljal proti Ostende, kamor sem prišel ob pol treh popoldne. Ostende je kraljica kopališč ob Severnem morju. Tu sem se hodi kopat bogati in elegantni svet z Angleškega in celine. Časa sem imel do parnikovega odhoda čez Pas de Calais poldrugo uro. Zakaj bi se ne šel kopat, bom vsaj lahko rekel, da sem se kopal enkrat, kjer se kopljejo največji bogatini Evrope. Šel sem. Oj, krasota ženskih

kopalnih toalet! Pač so oblečene v take kostume, da bi rade vse pokazale, če bi se malo ne ženirale. Nič se nisem dobro počutil v tej razkošni družbi, v eni uri sem bil že v pristanišču, da počakam parnikovega odhoda.

Vožnja čez Pas de Calais je bila prijetna, morje mirno. Po štiriurni vožnji smo ugledali Dover. Od vseh strani so pluli parniki proti mestu. Ko priplujemo do pristanišča, nas čaka že vlak v London, ki ima zvezo s tem parnikom. Potnikov je bilo toliko, da so bili vsi vozovi polni. Slišala se je sama angleščina in začel se je za me križev pot. Ob vlaku so hodili gorindol vsi enako napravljeni natakariji ter ponujali menda potnikom kaj za večerjo. Jaz sem jih imel za izprevodnike in sem silil vanje, naj mi odkažejo kak prostor v II. razredu. Odkimavali so in šli dalje. Izprevodnik pa je hodil ob vlaku in neprestano klical: seks-seks-seks-seks-seks-seks. Ko slednjič zakliče seks, seks e seks se začne premikati vlak, jaz skočim v voz I. razreda in hajdi proti Londonu. Kaj je izprevodnik klical, še danes ne vem. Po kakšnem svetu sem se vozil, ne vem, ker je bil nastal večer, ki mu je sledila temna noč.

Vlak vozi neizmerno hitro. Bližamo se Londonu. Tesno mi je začelo prihajati pri srecu, kam se bom dal čisto sam in ponoči, nevešč jezika v tem velikanskem mestu. Izprevodnik že kliče London in imenuje predmestje. Kje naj izstopim? Kliče že 5., 6. postajo? Kje naj izstopim, da me ne zavleče vlak bogvekam. Sklenil sem, da izstopim tam, kjer bo izstopilo največ potnikov. In zadel sem jo. Ko zakliče izprevodnik 11. postajo, zapuste skoraj vsi potniki vlak.

V Londonu sem! Kam pa sedaj? Bila je ura polu 11. ponoči. Poiskati mi je treba prenočišča, pa kako, ker me nihče ne razume. Šel sem v bližnji hotel najel sobo, večerjal ter šel takoj spat, ker sem bil sila truden.

(Dalje)

Zahtevajte „Učiteljskega Tovariša“ v vseh lokalih, kamor zahaja učiteljstvo!

Zveza slov. štajerskih učiteljev in učiteljic.

Izvolila so še naslednja društva u p r a v n e o d b o r n i k e:

XIII. Slovenjegraško učiteljsko društvo: 20. Vrečko Fran — Slovenji gradec.

XIV. Savinsko učiteljsko društvo: 21. Vrabl Rudolf — Vransko.

XV. Ptujsko učiteljsko društvo: 22. Gorup Josip — Polenšak; 23. Klemenčič Ivan — Ptujška gora.

Tudi naznanjeni Pesek Anton je vodstveni odbornik in kot tak ima itak že pravico pristopovati sejam upravnega odbora.

Upravni odborniki dobe te dni legitimacije direktno od vodstva „Zveze“.

Minuli teden se je razposlala načelnštvom v „Zvezi“ združenih društev okrožnica IV. Ta najpoprej razpravlja o stalnem odseku za izboljšanje našega gmotnega stanja, o predlogih, ki se nameravajo staviti pri seji upravnega odbora in o „Jubilejskem koncertu“. Kratek izvleček iz okrožnice IV. hočemo priobčiti, natančneje pa zve slovensko štajersko učiteljstvo o njeni vsebini pri zborovanjih okrajnih društev.

V zvezi s „Verbandom“ se je ustanovil stalen odsek, ki bo zasledoval in vodil vse gibanje glede izboljšanja našega gmotnega položaja. Ta odsek se bo po potrebi shajal k sejam in bodo člani odseka v vedni dotiki z učiteljstvom, kakor tudi z državnimi in deželnimi poslanci. Zastopnik „Zveze“ v tem odseku je tovariš Požegar. On prosi vse učiteljstvo, da ga redno, točno, stvarno in zanesljivo informira. Tako naj se n. pr. javijo vsi tisti bivši podučitelji, ki se čutijo oškodovane itd. Vsa tozadevna pisma je nasloviti na tovariša Avg. Požegarja, nadučitelj v Žitečki vasi, pošta Vurberg pri Ptujju.

Glede letošnjega velikonočnega ponedeljka — ki bo dan slovenskega štajerskega učiteljstva — naj se agituje za obilno udeležbo. Vsaka zavedna učiteljica in vsak tak učitelj bodi isti dan v Celju. Pokažimo svojo stanovsko zrelost. K seji upravnega odbora pa smejo priti le

upravičenci, to je vodstveni odborniki in upravni odborniki. Ti dobe v kratkem legitimacije. Brez legitimacije ni vstopa k seji upravnega odbora. Kdor hoče pri seji upravnega odbora kaj predlagati, mora svoj predlog 8 dni prej pisмено naznaniti predsedniku „Zveze“, da se ta zadeva poprej obravnava pri vodstveni seji.

Vsa društva so — z malimi izjemami — pritrdila z velikim zanimanjem ideji „Jubilejskega koncerta“. Koncert je zasiguran. Začetkom aprila so pevske vaje v Poličanah, Zidanem mostu in morda še kje.

Vstopnice za „Jubilejski koncert“ so na razpolago. Vsak učitelj in vsaka učiteljica ima sveto dolžnost kupiti vstopnico. Izvzeti tudi niso sodelovalci, t. j. pevke, peveci in svirači. Le na ta način bo koncert gmotno uspel in zna ostati lepa vsotica za učiteljske dobrotelne namene. Če bi kdo tudi ne mogel v Celje na koncert, vstopnico po kronici si pa mora omisliti.

Prodajajte vstopnice med znanci in znankami! Več vstopnic kdo proda, večja je njegova zasluga za stanovsko reč. Izgovor, jaz itak ne grem v Celje — je ničev. Takemu izgovoru odgovorite, četudi ne greš, pa podpiraj našo prireditel. Če kupi od učiteljstva v „Zvezi“ združenega, vsak po eno vstopnico, je to blizu 600 K, in če vsak se po eno spravi v denar, je to zopet 600, skupaj 1200 K. To gre, če je le nekoliko dobre volje. Kdo se more upreti sladkim besedam in zapeljivim pogledom vaših tovarišic? To upoštevajmo tudi takrat!

Tovarišice, uporabljajte svoje dražestne moči in nabirajte svetle kronice! Napravite med seboj tekmo, iz katere izide ona kot zmagovalka, ki proda največ vstopnic.

Vstopnice smo poslali predsedništvom okrajnih društev, in sičar toliko, kolikor jih zahtevajo. Kdor pa hoče te naravnost od vodstva „Zveze“, naj piše tajniku tov. Šijancu v Gornji grad, ta mu jih takoj pošlje. Istotako glede lepakov in besedila programa. Delajmo — in gmotni uspeh bo precejšen!

Na „Jubilejskem koncertu“ nastopi tudi baritonist tovariš g. Schneider, nadučitelj v Cezanjevih pri Ljutomeru.

Naših zborovanj in koncerta se udeležijo tudi hrvaški tovariši iz Zagreba. Več prihodnjic!

Socialni odsek

„Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic.“

Ta odsek poziva vse slov. štaj. učiteljstvo, posebej pa še socialne odseke učiteljskih društev, da agitirajo za čim obilnejšo udeležbo učit. prireditel na velikonočni ponedeljek t. l. v Celju. Kdor res ne more ta dan v Celje, pa naj kupi ne samo eno, temveč več vstopnic za koncert in tudi med občinstvom razpečavajte vstopnice, da bo koncert tudi v gmotnem oziru dobro uspel. Ne le gmotni uspeh, še večji bo moralni uspeh, če učiteljstvo agitira za obilno udeležbo koncerta, ker ljudstvo naj uvidi, kaj z more združeno učiteljstvo. Tovariši in tovarišice, trkamo na vašo stanovsko zavest in prosimo, da storite svojo dolžnost.

Prav posebej pa se opozarjamo na posvetovanje o ustanovitvi „Narodne socialne zveze“ ali „Zveze nepolitiških društev“, ki se vrši popoldan v mali dvorani. Natančneje se bo razvidelo iz vzporeda, ki se kmalu priobči. Pri tem posvetovanju bo zanimivo poučno predavanje in prosimo, opozarjajte na to občinstvo. Tega posvetovanja se lahko udeleži vsak, moralno bi se ga pa udje socialnih odsekov učiteljskih društev. Skrbite, da se ga udeleži tudi širše občinstvo, posebno zavedni kmetje in fantje. Ta prireditel je popolnoma nepolitiška prosvetna zadeva. Svojo udeležbo so že prijavila akademična društva iz Gradca, Dunaja in celo iz daljne Prage po odposlancih, oziroma deputacijah, mnogo odličnih mož slovenske inteligence in tudi nekateri brahna in pevska društva so se vabilu že odzvala. Naj torej učiteljstvo ne zaostane za

drugimi. Vsak naj v svojem kraju opozarja na to prireditel in agitira med narodom za čim obilnejšo udeležbo.

V informacijo še enkrat opozarjamo na okrožnico II., ki so jo dobila vsa učiteljska društva že meseca januarja, oziroma februarja t. l. in navajamo tudi §§ 2. in 3. iz pravil snujoče se „Narodne socialne zveze“:

§ 2. Društvu je namen združiti na Štajerskem obstoječa slovenska nepolitiška društva v organično celoto, da vrše z medsebojno podporo tem lažje stavljenemu si nalogo ter povzdigne s skupnim delovanjem slovensko ljudstvo do kar mogoče visoke kulturne stopnje.

§ 3. Svoj namen dosega društvo s tem:

a) da vodi statistiko slov. nepolitiških društev na Štajerskem;

b) da gmotno in нравno podpira zvezna društva;

c) da organizuje društvene knjižnice; prireja predavanja, shode, slavnosti, izlete, izdaja spise, poučuje potom okrožnic o važnih kulturnih vprašanjih, podpira zaslužna narodna nepolitiška podjetja;

d) da posreduje med zveznimi društvi v svrhu medsebojne podpore, zlasti medsebojno izposojevanje inventarja zveznih društev (not, knjig itd.);

e) da zabranjuje med zveznimi društvi konkurenco pri prirejanju narodnih veselice s tem, da med njimi posreduje pri določitvi veselilnih dni;

f) da ustanovi poseben sklad, iz katerega povrne po možnosti škodo, nastalo jim pri prireditvah veselice zaradi slabega vremena;

g) da nadzira v „Zvezi“ stoječa društva pri njih poslovanju;

h) da ustanavlja nova slovenska nepolitiška društva po potrebi in

i) da sploh uporablja vsa zakonita sredstva v dosego društvenega namena.

Tovariši, tovarišice! Letošnji velikonočni ponedeljek naj bo za nas vstajenja dan, stanovska zavest se najojača in naše moči okrepe za intenzivno prosvetno delo; letošnji velikonočni ponedeljek pa naj bo tudi vstajenja dan štajerskim Slovincem s tem, da položimo ta dan temeljni kamen „Narodni socialni zvezi“, ki naj povzdigne slovenski narod s skupnim delovanjem do kar mogoče visoke kulturne stopnje!

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Jubilejska samopomoč. Na zadnji slučaj smrti dolguje še 38 članov, od prej pa še pet članov. Najse ti člani sedaj vendar zdravijo in dopošljejo svoj prispevek, da bodo računani v redu. Vseh članov je koncem marca 226.

Ig, 31. marca 1908.

Fran Ks. Trošt, predsednik.

Kranjsko.

Občni zbor „Društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem“, se vrši v sredo, dne 15. aprila 1908, dopoldne ob poldeseti uri v „Narodnem domu“ v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Ogovor načelnika. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Poročilo pregledovalcev društvenega računa in proračuna. 5. Posamični nasveti, o katerih je vsaj osem dni prej odboru naznaniti. 6. Volitev prvomestnika, od katerih jih stanuje dve tretjini v Ljubljani ali v bližnji okolici (§ 22.) ter treh pregledovalcev računa zunaj odbora.

Občni zbor „Narodne šole“, društva v podporo slov. ljudskemu šolstvu, se vrši v sredo, dne 15. aprila 1908, ob 9. uri dopoldne v Narodnem domu v Ljubljani.

Vzpored:

1. Predsednikov nagovor. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Poročilo računskih preglednikov. 5. Volitev 9 odbornikov. (Funkcionarje voli odbor sam.) 6. Volitev 3 preglednikov računov. 7. Nasveti.

Ljubljansko učiteljsko društvo je imelo svoj X. redni letni občni zbor dne 26. marca 1908 ob 1/2 3. uri popoldne na I. mestni deški petrazrednici v Komenskega ulicah.

Predsednik Jakob Dimnik pozdravi prav topla navzoče tovariše, ki se v kljub ogromnem delu in žrtvam niso odtegnili važnemu zboru. Spominja se rajnkih članov tovariša Frančiška Raktelja in tovarišice Olge Kobauove. V znak počestitve njih spomina se zborovalci dvignejo s sedežev. Naznanja nadalje predsednik, da se

vsil na dunajskem zborovanju o Vseh svetih sprejeti predlogi nahajajo pri predsedniku nemške učiteljske zveze, tovarišu Kesslerju, ki jih pošlje vsem klubom, zastopanim v državnem zboru. Bilo srečno! Obenem omenja dopis Učiteljskega konvikta „Učiteljstvo — sebi“ in priporoča, da vsak učitelj nakloni po svoji možnosti društvu kak jubilejski dar.

Zavarovalnica „Banka Slavija“ prepusti od vsakega pri nji zavarovanega 3% v prid „Zavezi“, zato je pred vsem želeli, da se vsak zaveden učitelj zavaruje pri omenjeni zavarovalnici, ker je prvič že sama na sebi jako kulturna, drugič ima pa naša organizacija lep donesek od nje.

Dopis „Zaveze“ o tem se prepušča danes izvoljenemu socialnemu odseku.

Sprejeto.

Tajnik Vendelin Sadar poroča sledeče o društvenem delovanju v minulem letu. Na 9. letnem občnem zboru izvoljeni odbor se je konstituiral dne 30. januarja 1907 takole: predsednik: Jakob Dimnik, podpredsednica: Marija Maroutova, blagajničarka: Olga Kobauova, tajnik: Vendelin Sadar, knjižničar: Karel Wider, pevovodja: Karel Javoršek, odbornik: Jakob Furlan.

Posebno važnost je polagal odbor na učiteljske sestanke. Priredil jih je v minulem društvenem letu sedem, in sicer je predaval 30. januarja 1907 tovariš Karel Wider „o šolskem redu“, ki ga je imelo sestaviti vse ljubljansko učiteljstvo. Sklenilo se je: Šolski red velja za učence in njih starše; učitelj imej v razredih proste roke in skrbi po svoji najboljši moči za red; red v cerkvi naj določijo kateheti.

Šolski red je izšel tiskan, žalibog ne v domači tiskarni, kar je vsak pričakoval.

Dne 16. februarja 1907 je predaval šolski svetnik dr. Janko Bezjak o Kernovi teoriji, dne 6. marca 1907 pa profesor Iv. Macher o biološki metodi.

Dne 26. marca je priredilo društvo predavanje na čast Štajerske, Primorske in Kranjske k učiteljski organizaciji došlim tovarišicam in tovarišem. Prof. dr. Ilešič je s svojo temo „Naš jezik, naša kultura“ kar očaral zbrane. Bil je večer, kakršnih ima učiteljstvo bore malo. Kaj lahko se je tedaj izrazil predsednik Dimnik v svojem pozdravu, da bi vsako in vsakega z navdušenjem objel.

Po končanem dnevnem redu je prosil prof. dr. Zmave zbrano učiteljstvo, da deluje za izpolnitev zemljevida slovenskih pokrajin, ki ga izda „Slovenska Matica“ s tem, da se peča z nabiranjem krajepisnih imen. Sploh je navduševal učiteljstvo, da goji domoznansko domačih pokrajin. Kaj pomaga učencu, ako pozna Grško in Vzhodno marko, domače občine pa ne. Treba je, da skrbimo za kulturni napredek, drugače nazadujemo.

Po nasvetu tovariša Kabaja dobe šolska vodstva navodila, kako se nabirajo krajepisna imena, s prošnjo, da učiteljstvo vestno in z veseljem deluje, da temprej zagleda beli dan že dolgo zaželeni zemljevid.

Na sestanku dne 13. junija 1907 je sprejelo zbrano učiteljstvo znano resolucijo glede regulacije učiteljskih plač, ki je kolikor toliko pripomogla in pospešila, da se naši očetje malo resneje bavijo s tem velevažnim vprašanjem.

Dne 22. januarja in 11. marca 1908 je pa popisal tovariš Jelenec svoje potovanje v London k drugemu mednarodnemu šolsko higienskem kongresu in razstavi. Pri prvem bočem sestanku pa nadaljuje in konča to velezanimivo predavanje.

Dne 21. junija 1907 je odposlalo društvo državnemu zboru na Dunaju spomenico glede slovenskih srednjih šol in slovenskega vseučilišča v Ljubljani.

Za zaupnika pri zborovanju „Deželnega slov. učiteljskega društva“, ki je bilo 27. marca 1908 v Narodnem domu, je odbor izvolil v seji 9. marca t. l. tovariša Karla Widra in Vendelina Sadarja.

Za odposlanca k zborovanju zastopnikov vseh avstrijskih učiteljskih društev, ki se je vršilo na Dunaju dne 2. novembra 1907, je poslalo društvo svojega predsednika tovariša Dimnika, v Radovljico k „Zavezinemu“ zborovanju pa delegatini Kalin in Kobauer ter delegate Keclja, Škulja in Widra.

Dne 1. aprila 1907 so se odposlale nabitralne pole za društvenike. Ločile so se po posameznih šolah v namen, da je razvidnejši njihov uspeh in ložja kontrola. Misel ni bila napačna. Pristopilo je nanovo 18 novih rednih članov in en podporen član. Skupno število članov je tedaj 53 rednih in en podporen, je tedaj društvo na višku svoje razvitosti.

Nabitralne pole pridejo tudi letos cenjenim tovarišicam in tovarišem v mesecu aprilu v podpis. Prosim jih torej na tem mestu v blagajnikovem in svojem imenu, da še tista prazna okna s kronami zadelajo.

V odborovi seji dne 24. aprila 1907 se je sklenilo, da za naše društvo ni prikladen predlog tovariša Antona Germeka: Vsi člani „Zavezinih“ društev dobe brezplačno „Učit. Tov.“, zato pa naj plačajo večji letni donesek svojemu društvu, ki naj iz tega plača naročnino na „Učit. Tov.“, istotako ne predlog brežiške-sevniškega učiteljskega društva, da naj blagajnik vsakega „Zavezinega“ društva pobira naročnino na „Učit. Tov.“ pri društvenikih in

naj jo skupno za vse člane pošilja upravništvu lista.

V isti seji je pristopilo društvo z enim deležem k „Učiteljski tiskarni“ in „Hranilnici in posojilnici Učiteljskega konvikta“.

Letošnje društveno leto nam je pograbila kruta smrt dvoje dobrih src.

Dne 9. februarja je umrl blagi tovariš ravnatelj Frančišek Raktelj, bivši voditelj II. mestne deske osemrazrednice. Predsednik je izrazil v društvenem imenu zaostalim sožalje. Namesto venca na krsto je društvo darovalo učiteljskemu konviktu 20 K ter se je udeležilo korporativno pogreba.

Dne 9. marca 1908 je pa izdihnila vrla koleginja in društvena blagajničarica gospa Olga Kobau-Gasperinova, učiteljica na osemraz. dekliški šoli pri sv. Jakobu, v najlepši dobi 33 let.

Rodovini je izrazil predsednik sožalje, društvo pa je poklonilo namesto venca na grob Učiteljskemu konviktu 20 K.

Najprijubnejši koleginja učiteljstvo ni moglo izkazati zadnje časti, spremiti jo do gomile, ker je imelo pouk. Pač pa ni ostal doma nihče, ki je bil isti popoldan prost in tako pripomogel k sijajnemu pogrebu.

Obema rajnkima: Da vid'no se nad zvezdami!

Vesel dan pa je bil za učiteljstvo dan 4. marca 1908. Žuljava roka trpinadelavca je segla v roko trpinu učitelju inga posadila na mesto, kjer se reže obema kruh. Naš vrli in neumorno delavni tovariš Engelbert Gangl je bil izvoljen za deželnega poslanca. Društvo mu je po svojem predsedniku poslalo brzojavno čestitko. Da bi le vsaka njegova beseda rodila vsaj malenkosten sad, je gotovo, da je učiteljstvo pred pragram srečnejih časov!

Namesto umrle blagajničarice poroča predsednik, da ima društvo imetja 150 K, ki se nalože v deležih pri „Učiteljski tiskarni“ in „Hranilnici in posojilnici Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani.

Za pregledovalce računov so za l. 1908. izvoljeni tovariši Alojzij Keclj, Jakob Pretnar in Anton Smerdelj. Sprejeto. Občni zbor izvoli za leto 1908. sledeči odbor: predsednik: Jakob Dimnik, podpredsednica: Marija Maroutova, blagajnik: Jakob Furlan, tajnik: Vendelin Sadar, knjižničar: Karel Wider, pevovodja: Josip Pavčič, odbornik: Karel Javoršek.

Letni donesek za društvo se določi na 2 kroni.

V socialni odsek za izvenšolsko delovanje se volijo tovariši: Fran Črnagoj, Janko Likar, Anton Likozar, Andrej Rapè in Fran Škulj.

Pri slučajnostih se je naprosil učiteljski zastopnik v c. kr. mestnem šolskem svetu, tovariš Režek, da kot tak deluje na to, da bi bilo v bodoče vsakemu učitelju in učiteljici omogočeno, udeležiti se pogreba svojega tovariša in tovarišice.

Tovariš Furlan predlaga: Ker se meseca junija vsakega leta prične z nerazdeljenim poukom, naj se mestni šolski svet naprosi, da ukrene v toliko, da se meseca maja začne popoldanski pouk — kakor prejšnje mesece — ob 2. uri popoldne in ne več ob 3. uri. Sprejeto.

S prijazno zahvalo in željo, da se leto osorej vsi zdravi in veseli na tem polju zopet snidemo, zaključil predsednik občni zbor.

V. Sadar.

Učit. „Krožek“ št. Vid pri Ljubljani ima svoj sestanek 9. t. m. popoldne ob 4. uri pri „Slepem Janezu“. Gostje dobro došli! Na zdar!

Učiteljski krožek Toplice pri Rudolfovem se je ustanovil v nedeljo, dne 29. marca na Toplicah. Tov. nadržatelj Martin Matko kot sklicatelj pozdravlja učiteljstvo, ki se je polnoštevilno odzvalo iz vseh bližnjih šol, razloži pomen krožka ter povabi navzoče, naj si izvolijo starost. Soglasno je bil izvoljen tov. nadržatelj Martin Matko. Pogovorilo se je zbrano učiteljstvo o težnjah ter z veseljem sklenilo redno udeleževati se sestankov. Glede tega se je razvila živahna debata. Prihodnji krožek bo 26. aprila v Soteski. Bližnji tovariši dobro došli. — To je prvi krožek v našem okraju. Tovariši, pojdite za nami!

Štajersko.

Učiteljsko društvo za celjski okraj je zborovalo 19. dne marca v Celju. Vkljub neugodnemu vremenu se je sestalo precejšnje število tovarišev in tovarišic. Na poziv, naj se tovariši nečlani učit. društev izjavijo za pristop k našemu društvu, se je oglasilo 11 tovarišev, oziroma tovarišic. 10 v pozitivnem in 1 tovarišica pa v negativnem smislu, 8 tovarišev in tovarišic pa s sploh ni odgovorilo. Ker je mogoče, da je ta ali oni poziv nehote prezrl ali pa ga celo dobil ni, se sklone, vsem tem tovarišem vpslati imenovani poziv še enkrat v priporočenem pismu. Na novo je pristopila našemu društvu tudi gđ. Marija Rojnikova iz Frankolovega, ki jo je tov. predsenik posebej pozdravil. Naše društvo torej šteje zdaj 90 rednih in 10 podpornih članov. Sestanku je prisostoval tudi tovariš Smolnikar iz šoštanjkega okraja. Več tovarišev in tovarišic je opravilo svojo odsotnost.

Razpravljalo se je to pot zopet o prireditvi „Zvezinega jubilejskega koncerta“, za

čigar priprave je premalo časa in premalo pevcev; mnogo jih je sicer na papirju, a koliko od teh jih bo pelo! Mnogo pametneje bi bilo, da bi se oficialni koncert pod tako visokodonečim naslovom opustil in se priredil rajši tovariški sestanek, pri katerem bi nastopili tovariši z raznimi pevskimi točkami. Pri takem neprisljenem večeru bi se tovariši in tovarišice mnogo bolje zabavali. Končno se je sprejel soglasno sledeči predlog, ki se je naznanil vodstvu „Zveze“ v Gornjigrad: „Naše društvo nameravanega jubilejskega koncerta ne odklanja, nujno pa nasvetuje vodstvu „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“, naj prireditel preloži na 29. junija z istim vzporedom, kakor bi bil na velikonočni ponedeljek, sicer naše društvo ne prevzame nikake odgovornosti, ker je v to moralno zavezano.“ Tudi se naj takoj preneha, oziroma ne prične z izdajanjem vstopnic za koncert.“

Ali je koncert mogoč, nam bo najlažje naznanil tov. pevovodja, ki bo imel križem po slovenskem Štajerskem vaje za koncert; on je zdaj merodajen.

Predsednik je v imenu društva čestital tovarišu Ganglu na izvolitvi deželnozbornim poslancem.

Nato se je razgovarjalo o raznih aktualnih šolskih in stanovskih vprašanjih. Važen je sklep vpslati potom organizacije do deželnega šolskega sveta štajerskega spomenico, naj se ne postopa tako rahločutno pri rekurzih, ki jih vlagajo stranke zaradi denarnih glob, ki bi jih morale plačati stranke zaradi neopravičenih šolskih zamud svojih otrok. Na enak način se vpsloje spomenice, naj se tajništvo pri krajnem šolskem svetu poveri učiteljstvu.

Pri točki „Iz šolske prakse“ se je razpravljalo o izključitvi otroka iz šole, pri čemer nam je g. c. kr. nadzornik Supanek dal jako umestne nasvete, tov. predsednik pa nam slikal vprav azijske šolske razmere pri šolskih sestrah in v mestnem teritoriju.

Naše društvo priredi dne 3. maja izlet na slovenski štajerski Bigi, na goro Oljko, kamor povabimo tudi tovariše vranskega in šoštanjkega okraja.

Šmarsko-rogaško učit. društvo je zborovalo dne 25. sušca t. l. v Šmarju ob precejšnji udeležbi društvenikov z navadnim vzporedom. Novi društveni predsednik tov. Kurbus nas je pozdravil in obenem izpodbujal k delu, k vzajemnosti in vztrajnosti. Po odobrenju prečitanega zapisnika prebere došle dopise: „Zveza slov. štajerskih učiteljev in učiteljic“ poziva še enkrat, naj se zglase pevke in peveci za jubilejski koncert v Celju. No, ugodilo se je, in so se zglasili — bi pisal velikansko število v izpodbudo drugim? — 3. reci in piši: trije celi peveci, pevka pa ena. Ali je temu krivo nerazumevanje pomena besed „Viribus unitis“ — kdo ve? Dalje zahteva „Zveza“ še poravnavo udnine v znesku 3 K, kar pa je zakrivila pomota. — Z ozirom na okrožnico „Zaveze“ z naslovom „Učiteljstvo — sebi!“ določimo tov. Hinka Šumra, da pobira prispevke. — „Erste österr. allg. Unfall-Versicherungs-Gesellschaft“ v Gradcu pošilja prospekt za zavarovanje, ki se vzame na znanje s pripombo, da imamo itak svojo banko „Slavijo“ in „Jubilejsko samopomoč“, kateri naj bi pač pristopil vsak učitelj kot ud. — Tov. A. Cajnko iz Razbora p. Slov. Gradcu ostane še nadalje ud našega društva, kar je naznanil s tem, da je doposlal udnino za tekoče leto.

Živahnost pri razgovoru o konferenčnih temah: a) Proste spisne vaje v ljudski šoli, b) sestava vzornih razredov učnega časa za enorazredne do šestrazredne ljudske šole v smislu § 17. izvršilne naredbe k def. šol. in učenemu redu — je pričala o zanimanju, s katero se lotuje in izvršuje take naloge učiteljstvo. Pri prvi temi smo obžalovali, da ni bil navzoč določeni referent, ki bi nam kot strokovnjak še sedaj lahko dal marsikako praktično navodilo.

Med slučajnostmi se pritožuje tov. Šumer, kako po malem kapajo prispevki za Strmškov spomenik in želi, naj bi objavil odbor vsak mesec — dokler ne bo vsota zbrana — poziv v slov. listih*) Ko se določi še za prih. zborovanje dne 14. junija pri Sv. Križu na Slatini, vzpored, zaključil predsednik z zahvalo zborovanje.

Zgoraj sem trdil, da se je vršilo zborovanje ob precejšnji udeležbi društvenikov. Nihče ne more reči, da bi bila naša zborovanja slabo obiskovana, zlasti ne od tov. iz šmarskega okraja. Rad priznavam jaz kot drugi, da so prihodi k njim zvezani z raznimi neprijetnostmi bodisi glede pota kakor tudi iz gmotnih ozirov; saj se mora posluževati marsikateri tovariš, mnoga tovarišica voza — če je sploh mogoče zaradi potov — in še železnice. Odvezo tem; četudi ni primerno odtegovati se mali izgubi, če pomislimo koristi, ki nam jih nudijo učit. društva. Naše stanovske skupščine nam morajo postati naše olimpske svečanosti, naši stanovski prazniki, katerih se ne sme ogibati nihče iz naših vrst, iz čet narodnih učiteljev in vzgojevalcev, zlasti pa se jih ne sme nihče načelno izogibati. Le v naši slogi, v našem skupnem delovanju, našem skupnem stremljenju je moč in nada na boljše bodočnost. Naše skupščine, naša učit. zborovanja niso le in ne smejo biti torišče, kjer samo menjavamo svoje misli; naj nam postanejo kraj, kjer se združujemo v stanovski za-

*) Ta poziv priobčimo prihodnjich. Uredn.

vednosti in ljubezni. Življenje tvori učiteljstvu delo v pravi in vzajemni stanovski ljubezni!...

In zato je marsikomu težko, ko pogreša v zapisku udov tega in onega; ko vidi, da ne najde vzlic svoji žrtvi pri svojih tovariših niti toliko zaupanja, niti toliko ljubezni, da bi se tudi oni potrudili in žrtvovali toliko, da bi se udeleževali stanovskih sestankov; niti toliko spoštovanja ne kažejo tovarišem, da bi pristopili kot udje k društvu...

Ni namenjeno in naperjeno to proti komurkoli — bogme, kdo bi mislil na žalitev — govoriti pa je treba množici, ki ima ušesa, pa ne sliši in noče priznati vrednosti in potrebnosti učiteljskega dela; množici, ki ima oči, pa ne vidi, da zahteva današnja nemirna doba več kot kdaj prej združitev posameznih stanov; in kdor ne spozna, da je potrebno bolj kot kdaj, da se združi ravno učiteljstvo v boj proti nebrojnim sovragom, ki prete šoli in preže na šolo bolj kot v časih, ko smo živeli v znamenju mira in letargije, ta je slep ali pa — iz predsodkov noče tega spoznati. —

Srednješolski vestnik.

**** Kaj je z maturo iz slovenščine?** Ministrstvo za nauk in bogočastje še doslej ni izdalo naredb o zrelostnem izpitu iz slovenščine na naših srednjih šolah. Tudi naš deželni svet še ni ničesar ukrenil. In kakor slišimo, je na neki kranjski gimnaziji ravnateljstvo dijakom že naznačilo, da jim iz slovenščine kot učnega jezika ne bo treba delati zrelostnega izpita. Ker se nam zdi to popolnoma neverjetno in nemogoče, da naravnost izključeno, pozivamo slavni deželni svet, da odredi kmalu vse, kar je v tej stvari treba ukreniti. Doslej sta pri nas dva učna jezika v gimnazijah in realkah; izmed teh dveh nikakor ne sme omalovaževati ali zastopljati slovenščine, ki je materinščina naših mladine in zaeno prvi deželni jezik, pa naj bo to gospodom pri naši slavni vladi po volji ali ne.

**** Na goriški gimnaziji** je razpisano mesto ravnatelja. Na študijski knjižnici pa mesto praktikanta s podporo letnih 1000 K.

**** Matura podražena.** Taksa za maturo se je z odredbo naučnega ministrstva od 12 K za javne učence povišala na 20 K, za privatiste pa od 36 K na 50 K. Za oprostitev od takse veljajo dosedanje določbe.

**** Zaradi celjskega gimnazijskega vprašanja** se je vršilo na Dunaju posvetovanje, ki so se ga poleg ministrskega predsednika barona Becka udeležili tudi dr. Hrašovec, dr. Kukovec, dr. Ploj, dr. Benkovič in dr. Korošec. Posvetovanje ni imelo nobenega uspeha, ker je vladno stališče Slovencev nasprotno.

**** Profesor prejel peklenski stroj.** Iz Černovic poročajo: Gimnazijski profesor Filip Decker je te dni prejel po pošti peklenski stroj, ki pa na srečo ni eksplodiral, kar je bila snov iz slabega materiala. Profesor Decker poučuje fiziko v sedmem in osmem razredu in je eden najstrožjih profesorjev. Stroj so mu skoraj gotovo poslali njegovi lastni dijaki, da bi se osvetili. Policija je aretirala več gimnazijcev.

**** Otvoritev II. državne gimnazije v Ljubljani.** Na praznik sv. Jožefa so posvečeno natihoma blagoslovili novo poslopje II. (slovenske) državne gimnazije v Ljubljani. Slovenski listi niso bili povabljeni na to slavnost. Tudi znamenje časa.

**** Nemška gimnazija v Ljubljani** se s 1. septembrom 1908 aktivira s prvimi 5 razredi in se bo potem sukcesivno razširjala, dokler ne bo popolna. Značilno je, da se ta gimnazija v uradnem listu ne imenuje več filijalka I. državne gimnazije, kakor je bilo to doslej oficijalno, ampak gimnazija z nemškimi učnim jezikom ali kar je isto: nemška gimnazija.

Književnost in umetnost.

„Domače ognjišče“ ima v 3. letošnji številki to-le izbrano vsebino: 1. A. Pesek: Vstajenja dan. — 2. Rudolf Horvat: O vzgoji v predšolski dobi. — 3. Domači zdravnik. Dr. Démeter vitez Bleiweis-Trsteniški: O boju proti jetiki, osobito z ozirom na našo mladino in na razmere v šolah. — 4. Slike iz vzgoje. Morillec svoje matere. — 5. Dopisi. — 6. Drobline. — „Domače ognjišče“ si pridobiva vedno več prijateljev, bralcev in naročnikov. To je najboljši dokaz, da list odgovarja svojemu namenu.

„Zvonček“ objavlja v 4. letošnji številki to-le bogato vsebino: 1. Sv. Jurij. Fran Žgur. Pesem. — 2. Marušina smrt. Borisov. Povest. — 3. V daljne kraje. Ivo Trošt. Povest s podobo. — 4. Prilika. Fran Žgur. Pesem. — 5. Mladi fizik. J. N. Poučni spis. — 6. Lucij Junij Brut. Poleničan. Povest. — 7. Velika noč. Fran Žgur. Pesem. — 8. Konec trpljenja. Podoba v barvotisku. — 9. Premodre glave. Silvester K. Narodna smešnica. — 10. Pesem naj se glasi! Fr. Ločnikar. Pesem. — 11. Poučne razprave o jubilejskih znamenjih. Janko Polák. Poučni spis. — 12. Novo življenje. Podoba v barvotisku. — 13. Kako se je po-

slavljala zima. Ivo Trošt. Povest. — 14. V gostilnici. Ivo Trošt. Povest. — 15. Pouk in zabava. — Dudeldajčki. Iv. Kiferle. Uglasbena pesem. — Demant. M. G. — Rešitev. — Kotiček gospoda Doropoljskega.

Slepa ljubezen. Ljudska igra s petjem v petih dejanjih. Spisal Anton Pesek v Ljubljani 1908. Založil pisatelj, natisnila „Učiteljska tiskarna“. (Slike iz vzgoje, I. zvezek.) — Idealni in marljivi tovariš Anton Pesek je napisal lepo delo, ki gotovo dvigne ugled šole in učiteljstva. O igri bomo poročali obširneje, za danes jo najtopleje priporočamo.

Najhujši sovražniki. Lahko umevna razlaga o roditeljih nalezljivih boleznih. Spisal Rado Murnik. V Ljubljani 1908. „Narodna založba“. Cena 60 h, s pošto 70 h. Str. 56. — V predgovoru pravi pisatelj, da je namerjal v tej razpravi kar najbolj po domače opisati prezanimive bakterije, roditelje kužnih boleznih. Ta namera se mu je temeljito posrečila, zato pa je knjižica vredna vsega priporočila. Tako jo priporočamo tudi mi, želeč, da se brošura kar najbolj razširi. To bo najširšemu občinstvu v največjo korist.

Knjižnica časopisa „Naprej“ v Idriji. Te knjižnice je izšel sedaj V. in VI. zvezek; vsakemu je cena 30 h. V. zvezek prijavlja Karla Kaučeka spis „Kdo uničuje proizvajanje v malem?“, VI. zvezek pa istega pisatelja razpravo „Proletariat“. Obe deli je poslovenil Anton Kristan. — V današnji dobi mogočnega socialnega gibanja se mora tudi učiteljstvo zanimati za take razprave, zato bosta obe knjižici dobro služili vsakemu, ki mu je do tega, da se seznanja s takimi vprašanji. Na tem polju je Karel Kaucký odličan strokovnjak.

Kulturno delo.

+ Akademija. Preteklo soboto zvečer je podaval v „Mestnem domu“ v Ljubljani dr. Miler, vseučiliški profesor iz Zagreba, c upravičenosti sociologije.

+ Nova ljudska knjižnica. Novo ljudsko knjižnico so ustanovili na 29. pret. mes. otvorili v Kobjeglavi na Goriškem. Ljudstvo, zlasti mladina, sega marljivo po knjigah. Le vedno naprej s prosveto k svobodi!

+ Mednarodni geografski kongres. Angleška geografska društva bodo imela v kratkem konferenco, da pretresejo vprašanja, ki bodo predložena mednarodnemu geografskemu kongresu, ki se otvori v Ženevi 27. julija t. l. Zadnji kongres je bil v Sant Louisu v Združenih državah, predzadnji pa v Berlinu. To je sedaj v drugič, da se vrši mednarodni geografski kongres v Švici. Prvi je bil v Bernu leta 1891. Na letošnjem kongresu bodo sodelovali knez Monaški, Princ Roland Boneparte, dr. Nansen, dr. Sven Hedin, grof Davies, profesor Lavasseur, sir Joner, a poleg tega vsi službeni zastopniki raznih evropskih in ameriških držav, potem zastopniki raznih vseučilišč. Razpravljalo se bo na kongresu v angleškem, francoskem, nemškem in italijanskem jeziku.

+ Koncert „Glasbene Matice“ v Zagrebu. „Glasbena Matica“ priredi v nedeljo, dne 3. maja t. l., v Zagrebu koncert.

+ III. Jugoslovanska umetniška razstava se otvori dne 1. maja t. l. v Zagrebu. Razstave se udeležijo Slovenci, Hrvat, Srbi in Bolgari.

Politiški pregled.

*** Deželni zbor kranjski** se je sešel k zasedanju dne 27. marca t. l. Imel je le dve seji. V prvi se je samo konstituiral, izvolil deželni odbor (dr. Tavčar, grof Barbo, dr. Lampe, dr. Šusteršič) ter ustavni odsek, ki naj izdela novo volilno reformo. V drugi seji se je sprejel nujni predlog glede ustanovitve dvozredne slovenske trgovske šole s pripravljanim tečajem v Ljubljani. Vse to — razen izvolitve deželnega odbora — se je zgodilo v sporazumu z vsemi tremi strankami v deželnem zboru, ker je vsem trem strankam do tega, da pride deželni zbor do rednega delovanja. To je pa le mogoče, ako se sprejme volilna reforma, ki bodo z njo soglašale vse stranke. Redno zasedanje se prične junija meseca.

*** Debate o vseučiliščih.** Dne 27. marca je proračunski odsek dognal najtežavnejše poglavje državnega proračuna namreč poglavje o visokih šolah. — Poslanec dr. Ploj je izjavil, da bo glasoval za resolucijo poslanca dr. Korošca ter je izrekel upanje, da bodo resolucijo sprejele tudi nemške stranke. Potem je polemizoval proti poslancu Hoffmann-Wellenhofu, ki je včeraj na podoben način obrekoval Slovence. Iz ustavne listine je govornik dokazal, da graško vseučilišče ni nemško, temveč je bilo izrečno ustanovljeno za Nemce in Slovence. Tudi je že več slovenskih profesorjev poučevalo na graškem vseučilišču. — Naučni minister dr. Marchet je izjavil glede visokošolskih zahtev v imenu vlade, ako odsek in parlament sprejmeta tozadnje resolucije, bo vlada smatrala za svojo dolžnost, da uravna po tem svoje postopanje. Nadalje je minister naglašal, da je akademiška svoboda življenski pogoj vsake visoke šole; istotako je življenski element visoke šole svo-

boda preiskavanja in nauka. Vsak profesor na visoki šoli mora biti neodvisen, tako da v zakonitih mejah ni nikomur odgovoren kakor svoji vesti. — Za ministrom je še govorilo več poslancev, med njimi tudi Hrvat Vuković, nakar se je začelo glasovanje o celem poglavju in tozadnjih resolucijah. Sprejet je bil ves proračun in sledeče resolucije: poslanca dr. Sylvestra za ustanovitev nemškega vseučilišča na Moravskem, poslanca dr. Závacka za ustanovitev češkega vseučilišča na Moravskem, poslanca Concija za ustanovitev italijanske pravne fakultete, poslanca dr. Korošca, naj vlada preiskuje predpogoje za ustanovitev novih vseučilišč itd. Resolucija poslanca Klofača glede ustanovitve češkega vseučilišča v Brnu je bila odklonjena, ker so proti nji glasovali razen Nemcev in socialnih demokratov tudi Poljaki. — Malorusi so po dolgih konferencah z vlado in Poljaki umaknili resolucijo glede svoje vseučiliške zahteve, ker sta se jim obljubili dve novi stolici na vseučilišču v Levovu.

*** Slovansko-romanski blok.** Dne 20. pret. m. se je sestavil takoiimenovani slovansko-romanski blok, v katerem so zastopane vse nenemške narodnosti. Za predsednika je bil izvoljen dalmatinski poslanec Vuković, za podpredsednika pa Romun Onciul. Poslanec dr. Korošec je predlagal sledečo resolucijo: „Z ozirom na to, da slovenskemu narodu po pozitivnem in naternem pravu zajamčena pravica do lastnega vseučilišča in z ozirom na to, da ustanovitev slovenske pravne fakultete v najkrajšem času odgovarja praktični potrebi, se vlada pozivlje, da vse primerno ukrene, da se tem zahtevam, ki jih stavlja ves slovenski narod soglasno in brez razlike strankarskega političnega mišljenja, kakor hitro mogoče v polnem obsegu ugodí. Vlada naj izdatno podpira nadarjene slovenske akademike s posebnimi štipendijami, da se bodo lahko izobrazili za vseučiliške profesorje, dotlej pa naj prizna za to državno polovico v Zagrebu napravljene izpite in doktorske diplome.“ Poslanec Romančuk je zahteval rusinsko vseučilišče v Levovu, posl. Conci italijansko pravno fakulteto v Trstu in priznanje izpitov na italijanskih univerzah. Vuković pa priznanje izpitov na zagrebškem vseučilišču.

*** Volilna reforma za Istro.** Sprejel se je vladni načrt za premembo deželnozbornskega volilnega reda za Istro. Ta načrt je sad kompromisa, ki je bil po vladnem posredovanju sprejet od hrvaško-slovenske in od italijanske stranke. Doslej je imel deželni zbor 33 članov, in sicer tri škofje, pet veleposestnikov, 2 zastopnika trgovske in obrtne zbornice, 11 mestnih in 15 kmetijskih poslancev. V prihodnje bo v deželnem zboru 44 poslancev, namreč 5 veleposestnikov, 2 zastopnika trgovske in obrtne zbornice, 14 mestnih in 15 kmetijskih poslancev ter 8 zastopnikov splošne kurije. Število deželnih odbornikov se pomnoži za enega. V varstvo manjšine se je določilo, da je za sklepanje o različnih zadevah potrebna kvalificirana večina v deželnem zboru in v deželnem odboru. Po dogovorjeni razdelitvi volilnih okrajev bo v prihodnjem deželnem zboru 25 italijanskih in 19 hrvaških in slovenskih poslancev, poleg teh pa še trije škofje. — Doslej je bilo v deželnem zboru 21 italijanskih in 9 hrvaških in slovenskih poslancev.

*** Čehi proti tlačanju nemadjarških narodov na Ogrskem.** Pod pokroviteljstvom praškega „Sokola“ se je vršilo minulo nedeljo 715 čeških zborovanj po vsem Češkem in Moravskem, na katerih se je odločno protestiralo zoper dogodke v Černovi ter zoper tlačenje nemadjarških narodnosti na Ogrskem. Vseh zborovanj se je udeležilo nad 50.000 ljudi.

*** Zavarovanje za nezgode in bolezni.** Vlada predloži parlamentu zakonski načrt o dopolnilnih določbah za zavarovanje za slučaj nezgod in bolezni. S tem zakonom se hoče deloma reformirati obstoječe delavske zavarovalnice. Z novim zakonom se uvede prisilno zavarovanje zoper nezgode, določi se, kdaj zastara prispevanje za zavarovanje in pobiranje zamudnih obresti.

*** Koroški deželni odbor zopet pogorel.** Občini Sebe je vrnil koroški deželni odbor slovensko vlogo glede proračuna za leto 1908. nereseno. Državna sodinja in sedaj upravna sodinja pa je razsodila, da je ravnal koroški deželni odbor nepostavno ter da je dolžan rešiti omenjeno slovensko vlogo.

*** Brošura Wahrmondova pred sodiščem.** Pred tiskovnim senatom deželnega sodišča se je vršila razprava vsled ugovora profesorja Wahrmonda proti konfiskaciji. Sodišče je konfiskacijo v treh slučajih razveljavilo, v dveh drugih pa potrdilo.

*** Ločitev starokatoliških zakonov.** Najvišje sodišče je razsodilo, da so zakoni starokatoliškov ločljivi.

*** V nemškem državnem zboru** so sprejeli resolucijo Poljakov, naj se postavi v proračun za leto 1909 vsota za troške enquete, ki ima preiskati politične razmere poljskega prebivalstva v nemški državi.

*** Korenite izpremembe v vojaštvu.** „Tršč Lloyd“ je pod tem naslovom prejel od dunajskega dopisnika, ki mnogo obuje v visokih vojaških krogih, nastopno vest: Na c. in kr. vojnem ministrstvu na Dunaju se pripravljajo važne odločbe, ki imajo korenito izpremeniti ves ustroj skupne vojske. Predvsem je izdelan vojni načrt, po katerem se uvede

namesto dosedanje trolejne le dvoletna služba. Zato pa se bo moralo število novincev znatno povišati. Skupna vojska se pomnoži z 22.000, avstrijsko domobranstvo s 4500, madjarski honvedi in hrvaški domobranci s 3000 mož. Ali to ni vse. Dvoletna vojaška služba zahteva še druge nove uredbe. — Predvsem se bo moralo izdatno pomnožiti število podčastnikov, ker bo pouk moštva trajal manj časa. Potrebno bo tudi večje število podčastnikov, ki služijo preko navadnega službenega časa. Ustvarijo se novi bataljoni, ki bodo pridodeljeni višjim zapovedništvom in vojaškim zavodom. Z ustvarjenjem takih delavskih čet se bodo v slučaju potrebe izogibali krčenju vojaških oddelkov, ker ne bo potrebno, da bi vojake kake določene čete ali stotnije upotrebljevali za opravljanje drugih služeb. Za vezbanje, poučevanje in streljanje bo treba nakupiti razna primerna zemljišča. Vse to pa bo zahtevalo mnogo denarja in bo v vojni proračun stavljen nova, izdatna postavka, ki bo znašala po priliki 70 milijonov kron. — Avstro-Ogrska preureja vse to po najmodernejših zahtevah današnjih časov. Uvedenje dvoletne vojaške službe bo koristilo mnogo narodnemu gospodarstvu, ker bodo sinovi naroda ostajali leto dni več doma, kar bo globoko vplivalo na ves narodno-gospodarski ustroj.

*** Hrvaška.** Dr. Frank Jozua, njegov sin dr. Vladimir Frank in šest drugih poslancev Starčevićeve stranke so izstopili iz te ter so ustanovili novo „Hrvaško radikalno Starčevićovo stranko“. Predsednik te stranke je dr. Jozua Frank, podpredsednik pl. Pisačić, njihovo glasilo je pa list „Hrvaška Hrvatom“. — Iz Zagreba javljajo listu „Budapest“ (Koštutovo glasilo): Eden vzrokov sedanemu hrvaškemu položaju je v tem, da je djakovska škofijska stolica že nekoliko let izpraznjena, in da so zaradi bolehnosti zagrebškega nadškofa nastopili nemogoči odnosi. Ko je baron Rauch prevzel banstvo, si je stavil nalogo, da sanira anarhijo, ki se je pojavila na cerkvenem teritoriju. Zaraditega želi ban najprej, da se polne škofijske stolice in bo povodom svojega potovanja na Dunaj poročal cesarju tudi o tem vprašanju. — Hrvaška koalicija je izdala proglas na narod zaradi zadnjih dogodkov, posebno zaradi zatvoritve sabora; v proglasu je izrečena ostra obsodba madjarske vlade in tudi dunajske, ostra obsodba nespoštovanja hrvaških pravic; koalicija pa vkljub temu pozivlje narod, naj obdrži mir in red. Madjarski listi besne zaradi tega proglasa, ter imenujejo koalicijo — izdajalsko. Pozivljejo bana in hrvaško vlado naravnost k nasilnostim. — Na Hrvaškem je prepovedana kolportaza časopisov.

*** Za drugo češko vseučilišče na Moravskem** so priridili praški vseučiliščni shod, na katerem je govoril rektor češkega vseučilišča dr. Goll. — V nedeljo je priredila moravska češka ljudska stranka shod, ki je odločno zahteval, da se ustanovi v Brnu češko vseučilišče. Po shodu so priridili udeleženci demonstracijo. Demonstranti so na cesti trikrat ustrelili. — Druga skupina je pela pred deželno hišo politične pesmi. Drugače se mir ni kalil.

*** Nova konferenca o ureditvi jezikovnega vprašanja na Češkem** se je vršila 29. t. m. na Dunaju pod predsedništvom ministrskega predsednika barona Becka. Konferenca je trajala od 10. dop. do 7. ure zvečer. — Vzporedno z ureditvijo jezikovnega vprašanja na Češkem bi se moralo rešiti tudi jezikovno vprašanje na jugu. Nekaj se dela za Dalmacijo — ali med Slovenci ni pravega ogrevanja za to, dasi bi morali vsi kot en mož prav sedaj zahtevati pravično rešitev jezikovnega vprašanja tudi pri nas. Samo „Narodna stranka“ na Štajerskem se bavi intenzivno s tem vprašanjem ter zahteva vzporedno rešitev jezikovnega vprašanja tudi med Slovenci. Zganeje naj se tudi druge stranke, vsi na krov, če ne, se zamudi prilika, in mi ostanemo na cedilu.

*** Verski prestop v Bosni in Hercegovini.** Od okupacije do danes je v Bosni in Hercegovini prestopilo 205 oseb iz ene vere v drugo. Tekom teh 29 let so izgubili muslimani 47 vernikov, pridobili pa 37; izguba znaša torej 10 duš. Pravoslavni so izgubili 38, pridobili 82 oseb; katoliki so izgubili 108 vernikov, pridobili pa 72. Iz protestantizma so izstopile 4 osebe, pristopilo jih je 13. Izraeliti so pridobili eno osebo, izgubili so jih pa 11.

*** V rodovini bolgarskega kneza Ferdinanda** so sedaj zastopana tri veroizpovedanja. Knez in trije mlajši otroci so katoliške vere, stareji sin, prestolonaslednik Boris je pravoslavne, sedanja druga soproga kneževa, Eleonora, je pa protestantske vere.

*** Na Nizozemskem** nameravajo pririditi splošno ljudsko glasovanje o prestolonasledstvu.

Vestnik.

Jubilejski koncert v Celju. S Štajerskega nam pišejo: Na velikonočni ponedeljek priredi slovensko štajersko učiteljstvo v celjskem „Narodnem domu“ jubilejski koncert. Zanimanje za to prireditve je obče. Naše mnenje je, da n. a. k. l. o. n. i. m. o. v. e. s. č. i. s. t. i. d. o. h. o. d. e. k. t. e. g. a. k. o. n. c. e. r. t. a. „Učiteljskemu konvikt“. Tako mu naklonimo brez posebnih lastnih žrtve lep dohodek in, kar je morda še važnejše, zbudimo zanj

med širšim občinstvom zanimanje. Štajerski učitelji ne smemo gojiti provincijalizma, ampak se moramo z vso vnemo zavzeti za skupne koristi v „Zavezi“ organizovanega učiteljskega! Torej: ves dohodek za „Učiteljski konvikt!“

Deželnina, ki je ni! Kakor čujemo od zanesljive strani, je gostilničarka znane gostilnice „Pri fajmostru“ v Ljubljani, ki je nedavno zamrla, bila namenjena, da oporoči večji znesek tudi „Učiteljskemu konviktu“, češ, ker so njeno obrt podpirali tudi učitelji, jih ne sme pozabiti v svoji poslednji volji. Toda zgodilo se ni tako. Ni nam znano, kdo je vplival nanjo, da je opustila svoj namen, znano nam je toliko, da je njen glavni dedič ljubljanski škof, ki je spraval lepe tisočake, a „Učiteljski konvikt“, ki je v prvi vrsti namenjen učiteljskim sirotam, je ostal — na suhem. Krščanska ljubezen!

V deželni šolski svet kranjski je odposlal novi deželni odbor kot svoja zastopnika gospoda deželnega odbornika dr. Ivana Šusteršiča in dr. Evgena Lampeta. Kakor čujemo, odpošlje v to korporacijo občinski svet ljubljanski kot svojega zastopnika g. dr. Ivana Tavčarja.

Učiteljsvu v Istri na znanje. Na vprašanje poslanca Ventrelle, stavljeno v seji deželnega zbora istrskega minule sobote do deželnega odbora: zakaj niso še potrjeni zakonski načrti glede uravnave učiteljskih plač itd., — je odgovoril predsednik Rizzi, da mu je cesarski namestnik malo poprej priobčil, da se rešeni načrti nabajajo v ministrskem svetu, a da bodo gotovo potrjeni v najkrajšem času, ker ni protinjim nikakega prigovora več.

Priznanje. Nadučitelj Martin Humek in učiteljica Franja Zemljanova v Boh. Bistrici sta dobila za vneto službovanje priznanje od dež. šolskega sveta. Poveljno priznanje je izrekel deželni šolski svet tudi nadučitelju v Brdu, Jakobu Slaparju, in učiteljici Mariji Gantarjevi istotam, dalje nadučitelju v Naklem, Francu Petriču, za vestno službovanje.

Odlikovanje Ivana Hribarja. „Slavjansko blagovoriteljno društvo“ v Sofiji je imenovalo ljubljanskega župana Ivana Hribarja za svojega častnega člana.

Pred c. kr. izpraševalno komisijo za ljudske in meščanske šole v Kopru se prično prihodnji usposobljenostni izpiti v ponedeljek, dne 4. maja t. l. — Dotične prošnje morajo biti vsaj do konca meseca aprila t. l. v rokah komisije.

Tečaj za učitelje meščanskih šol. Naučno ministrstvo je dovolilo, da se priredi v šolskem letu 1908/9 na ljubljanskem učiteljskem kurzu za učitelje meščanskih šol s temi predmeti: pedagogika (2 uri na teden), nemški jezik (3 ure na teden), slovenski jezik (3 ure na teden), zemljepis (3 ure na teden) in zgodovina (3 ure na teden). Tega kurza, ki se vrši celo šolsko leto 1908/9, se smejo udeleževati slušatelji in slušateljice. Za sprejem je potreben dokaz vsaj z dobrim uspehom prebite zrelostne preizkušnje za učiteljske. Prosilci, ki so usposobljeni za obče ljudske šole, imajo prednost. Z izpričevalom učne usposobljenosti, oziroma zrelostnega izpita opremljene oglase za sprejem je pošiljati potom okrajnega šolskega sveta do konca meseca julija t. l. ravnateljstvu c. kr. učiteljskega v Ljubljani.

Tovariši in tovarišice iz leta 1898. Desetletnica našega trpljenja se bliža. Ali bi se ne mogli sniti? Kje? Kdaj? V ta namen bi bil kak sestanek o Vel. noči v Ljubljani. Kje? — Pozdravljeni!

Legat, Dolenji Logatec. **Roditeljski večer.** Dne 10. aprila t. l. bo razpravljal na II. mestni osemrazredni ljudski šoli v Ljubljani tovariš Ant. Smerdelj o temi: Poročevalci mladine.

Osebnosti na Kranjskem. Učiteljica Avgusta Matanovičeva na mestni slovenski dekliški osemrazrednici pri Sv. Jakobu v Ljubljani je dobila zaradi boleznih dopust in pride na njeno mesto izprašana učiteljska kandidatinja in šolska praktikantinja Erna Rozmanova kot suplentinja. Učiteljica v Šiški Marija Brolihova je imenovana za provizorično učiteljico in voditeljico šole v Telčah pri Krškem. Provizorični učitelj deške šole v Kočevju Josip Rošičky se je prostovoljno odpovedal svoji službi.

Roditeljski sestanek na štirirazrednici v Cerkljah pri Krškem bo 5. aprila ob 3. uri popoldne po sledečem vzporedju: 1. Iv. Malnar: „Slepa materina ljubezen“. — 2. Ljudevit Stiasny: „Potovanje do severnega večnega ledu“, — s skriptičnimi slikami. — Vodstvo vabi vse cenjene tovariše in tovarišice sosednih šol na ta sestanek.

Okrajna učiteljska konferenca za kranjski šol. okraj se vrši dne 8. julija t. l. v Kranju. 1. Ob polu 10. uri maša za cesarja v spomin njegovega 60 letnega vladanja. 2. Slavnostni govor. Govori ravnatelj Iv. Pezdich. 3. Biološka metoda. Referenca določi c. kr. dež. šol. svet. 4. Metodično postopanje pri oblikoslovnem pouku z ozirom na dejanske potrebe. Poroča Fr. Luznar. 5. Običajne točke.

Iz seje c. kr. okr. šolskega sveta v Kranju z dne 26. marca t. l. Predsednik poroča: Dež. šol. svet je zvišal remuneracijo na ekskurendni šoli v Podblici na 600 K. — Evgenija Padar, učiteljica v Poljanah, je dobila zaradi boleznih in Marija Škaberne, učit.

Smartnem, da se pripravi za meščanski izpit, trimesečni dopust. Prvo nadomestuje suplentinja Marija Pogačnik, drugo pa Ljuboslava Orehek na njene stroške. Janko Lešana, učitelja na Bukovici, je nadomestovala izprašana učiteljska kandidatinja Ivana Mesec. R. Gašperin, učitelj v Škofji Loki, je zbolel. Nadomestuje ga izprašan učit. kandidat Ludvik Jakofčič. Amalija Kečelj, učiteljica v Senčurju, je imenovana stalno istotam. V Kokro je prišla začasna učiteljica Alojzija Štebi, dozdej v Mavčičah. Dež. šol. svet ni ugodil prošnji mestne občine Kranj, da bi se ondotna dekliška štirirazrednica razširila v petrazrednico, ker ne soglašajo s tem vsi faktorji, ki vzdržujejo šolo. Ministrstvo je zavrnilo rekurs občine Smartno, da bi se ondotna trirazrednica ne razširila v štirirazrednico. S šolskim letom 1908/9 se otvori četrti razred. Občini Javorje in Poljane, kakor tudi kraj. šol. svet in šolsko vodstvo v Poljanah prosijo, da bi se, ker je nad 300 šolodolžnih otrok in letos dočelno šolsko poslopje dovolj prostorno, dosedanja dvorazrednica razširila v tekočem letu v trirazrednico in v šolskem letu 1909/10 v štirirazrednico. Prošnje se odstopijo priporočilno dež. šol. svetu. — Stavi se terno-predlog za definitivno nameščenje enorazrednice v Kokro. Letošnja okrajna učit. konferenca se vrši dne 8. julija v Kranju. Prva petletnica se pripozna Heleni Debevec in Mariji Simončič, druga Leonori Dev in Tereziji Kovačič, tretja Lovru Perkotu in Antonu Soncu ter četrti Karlu Završniku.

Akad. teh. društvo „Triglav“ v Gradcu javlja svojo preselitv v nove društvene prostore v Leonhardstraße 4/I.

Nelojalnost. Okrajni šolski svet mariborski razglaš v uradnem listu št. 12 odlok z dne 15. sučca 1908, št. 633, ki se glasi: „Povodom velikega šolskega požara v Ameriki, pri katerem je ponesrečilo znatno število šolskih otrok, se šolska vodstva živo opozorijo na določila zadnjega odstavka § 64. šolskega in učnega reda itd.“ — Ali okrajnemu šolskemu svetu ni znano, da se je v Evelandu ponesrečilo tudi osem učnih oseb, ki so, izpolnjevaje svoj poklic, postale žrtve njegove? Lojalno bi bilo omeniti v odloku tudi tega dejstva, da prosto ljudstvo zve o-teh junakih. Pa bi kje ugledu našega stanu preveč koristilo. — Ali se menda ni zdelo vredno zaraditega tega omenjati?

S Štajerskega nam pišejo: Pisalo se je že večkrat o sirovem postopanju nadzornika Dreflaka napram učiteljsvu ter se tudi naglašalo, da človek, ki je navorzen, ni zdrav, tak človek ni v stanu v svoji razburjenosti mirno, dostojno in pravično razsojevati o učitelju in učencih v šoli, a tudi z mirno vestjo se lahko dromi o njegovi pravičnosti pri kvalifikaciji. Nervoznemu mogotcu je le tisti „vollkommen korrekt“, ki mu je po pasje podvržen, ki ga gleda kot nadčloveka, ki mu denuncira tovariše, ki je sploh podel breznačajne. — Citati je bilo, da si je en učitelj zapisal trinajst psov, s katerimi je nazival nadzornik otroke pri nadzorovanju. Njegovo oholo, sirovo vedenje pri uradnih konferencah je sploh znano, opisano je bilo najprej iz Ljutomer. Drugod traja konferenca do 12. ure ali do prve popoldne, Dreflak pa muči učiteljsvo od 8. do 5. ure. V drugih okrajih se posvetujejo in razgovarjajo učitelji med sabo in predsednikom, a pri konferencah pod vodstvom Dreflaka tega ni mogoče. On še ne pusti, da bi se opravičil, oziroma razjasnil kateri učitelj kako zadevo, kakor se je zgodilo pri lanski konferenci učitelju L. Predsednik šolsko-vrtnarskega odbora, ki se je trudil z ogledovanjem vrtov in sestavljanjem poročila o njih stanu, je omenil proti koncu o nekem lepem vrtu, in da še dotični šolski vrtnar ni dobil nikakega priznanja. — Ha, to je bilo preveč. „Genug!“ s tem mu je prestrigel poročilo, to osramočenje je imel za svoj trud. Učiteljsvo ne sme imeti pri konferenci svojega mnenja, ne! Merodajno je samo njegovo mnenje, on hoče biti nezmotljiv! Kako prijetne, duhovite so bile konference, kako ljubko, poudljivo nadzorovanje pri Schreinerju in dr. Bezjaku! Za nadzornikovo oholo, sirovo, brezaktivo vedenje pa mu je še na koncu izrekel neki tovariš zahvalo, in res so se še slišali živio-klici. Torej bič, ki nas tepe še poljubnjemo! Molčali smo dlje časa, a sedaj pa več ne! N. L. je pisal, da je Dreflak v nemški družbi govoril tako o učiteljih, da se je vse smejalo. To naj bo pribito! Učitelji nismo nadzornikove ničle! Mirovali ne bomo! Svoječasno homo še poročali o raznih dogodkih, na pr. da je pri nadzorovanju tepel otroke, psoval, učitelje pred otroci karal itd. Radovedni smo, kaj reče učiteljsvo neke vladne, o kateri se je izrazil: „Die ... Uebungs-schule ist für die Katz!“ — Ako bo Dreflak pri letošnji uradni konferenci zopet tako sirov z učiteljsvom, bi svetovali: Vzdignimo se vsi, ter zapustimo dvorano! Tisti, ki bi bili zato, naj naznanijo svoje mnenje uredništvu „Učit. Tov.“, ki gotovo jamči za tajnost.

Razgled po šolskem svetu. — **Vseučiliška vprašanja.** Z Dunaja poročajo: V političkih krogih vedo, da so vseučiliška vprašanja že rešena. Vlada je dosegla, da se zahteva slovansko-romanskega bloka združijo v eno resolucijo. V resoluciji se bo pri-

znalo, da imajo vsi kulturni narodi v Avstriji pravico, dobiti vseučilišča, toda ta vseučilišča morajo biti zavodi znanstva, ne smejo pa služiti narodnim težnjam. Resolucijo bo stavil sporazumno z vlado posl. dr. K r a m a r. Vseučiliške zahteve se postavijo najbrže že v proračun za leto 1910. — Iz Prage poročajo: Resolucija zaradi ustanovitve češkega vseučilišča na Moravskem bo po stari šabloni obsegala poziv na vlado, naj začne s potrebnimi predpripravi. Resolucija ničesar ne omenja ne kje ne kdaj se naj tako vseučilišče ustanovi. Isto velja tudi glede nemškega vseučilišča na Moravskem. Večina za češko, slovensko, hrvaško, italijansko, malorusko in romunsko vseučiliško resolucijo je že zagotovljena. Nemci bodo glasovali proti slovanskim resolucijam, a podpirali jih bodo skoraj gotovo Italijani in Romuni. Poljaki ne bodo ugovarjali zahtevi glede ustanovitve maloruskega vseučilišča, pač pa nikakor ne pripuste, da bi se utrakviziralo poljsko vseučilišče v Levovo.

Za nemško šolo na Tezni na Štajerskem je namenil „Schulverein“ 10.000 K. Tezna se loči od Pobreža, postane samostojna občina, in da ne pride nemštvo v vasi v nevarnost, se postavi nemška šola. Vas je sedaj še po pretežni večini slovenska.

Koroški deželni šol. svet krši državne zakone. Na Strojni se je postavila nova šola in davkoplačevalci so zahtevali slovenski učni jezik. Državni šolski zakon pravi: „O učnem jeziku odločuje po zaslišanju tistih, ki vzdržujejo šole v od postave določeni mejah deželna šolska oblast.“ Deželni šol. svet pa ni zaslišal tistih, ki vzdržujejo šole, ampak je v sporazumu z dež. odborom odločil, da bodi učni jezik „slovensko-nemški“, ter utemeljuje to prav salomonsko s tem, da „se poslužujejo vse šole okolo Strojne, slovensko-nemškega učnega jezika.“ Ali so učeni ti nemški gospodje v Celoveu! In tako mogočni so, da so jim državne postave — ničla!

Obrtno in trgovsko šolstvo. Za obrtno šolstvo je v proračunu 11.442.144 K, in sicer za državne obrtne zavode 16.855.784 K, za obrtne muzeje 260.600 K, za nadzorstvo obrtnih šol 217.000 K, podpore za obrtne šole, tečajne in nadaljevalne šole 1.434.214 K, za potovalne učitelje 60.000 K, za učila 270.326 K, ustanove 225.000 K, upravni stroški 279.000 K itd. — Za trgovsko šolstvo je v proračunu 1.159.900 K.

Obrtno šolstvo. V proračunskem odseku je v seji dne 21. pret. m. odgovorjal naučni minister dr. Marchet na razne želje in zahteve. Izjavil je, da se vrše glede prispevka za zgradbo poslopja za obrtno šolo v Ljubljani pogajanja s finančnim ministrvom in je pričakovati ugodnega uspeha. Glede ustanovitve umetno-obrtno, oziroma stavbno-obrtno šole na Spod. Štajerskem tudi s slovenskim učnim jezikom ne more ministrstvo ničesar ukreniti, dokler ne pride s tozadevno prošnjo kaka večja občina na Spod. Štajerskem, ki ponudi obenem potrebne prostore in druge stvarne potrebščine. Ko se to zgodi, vzame ministrstvo stvar brž v pretres.

Prof. Klaič reaktiviran. Upokojeni vseučilišni profesor Vjekoslav Klaič je reaktiviran kakor redni profesor za splošno zgodovino na filozofski fakulteti v Zagrebu.

Tretje vseučilišče na Ogrskem. Mesto Debrecin je v svoji mestni seji glasovalo za 6 milijonov kron za gradnjo tretjega vseučilišča na Ogrskem, ki bi se imelo ustanoviti v Debrecinu. Protestantška cerkvena občina je k temu dodala še 3 milijone kron, dočim je v knjigah in drugih zbirkah določila za vseučilišče 1 mil. kron. Potemtakem je za zgradbo določenih 10 mil. kron. Vseučilišče bo imelo tudi protestantsko bogoslovno fakulteto. Sedaj sta na Ogrskem samo dve vseučilišči, v Budimpešti in v Kološvaru.

Profesorje za časnkarstvo namestavajo nastavitv na pruskih vseučiliščih.

Šolske razmere v Ameriki. V ameriških Združenih državah je pol milijona učiteljev in učiteljic Samih učitelje je okoli 400.000. Učencev v narodnih šolah je okoli 16 milijonov. Stroški za vzdrževanje narodnih šol znašajo 1300 milijonov. V samem Novem Jorku je 629 narodnih šol, vendar je za gradnjo 75 novih šolskih zgradb odrejeno okoli 130 mil. kron. Za učiteljske plače se izdaje na leto okoli 85 mil. kron. Nadzorovanje šol vodi na stotine šolskih nadzornikov.

Učiteljice na Pruskem. Na Pruskem je približno 22.000 katoliških ljudsko-šolskih učiteljev in 7170 katoliških učiteljic. Protestantških učiteljev je okoli 52.000, protestantskih učiteljic pa le 6527, torej osminka. Na 4—5 katoliških učiteljev prihaja na kmetih po ena učiteljica, a šele na 30 protestantskih po ena ženska učna oseba. Leta 1879 je bilo na Pruskem 3153 katoliških in 1876 protestantskih učiteljic. Od tedaj do danes je število protestantskih učiteljic za triinpolkrat naraslo, število katoliških pa le dvakrat. Učiteljice obeh veroizpovedanj tvorijo dandanes 18% števila učiteljev; o predzadnjem štetju so tvorile le 15%.

Priznanje izpitov na zagrebškem vseučilišču. Pred par dnevi je bila pri naučnem ministru dr. Marchetu daljša konferenca, kjer sta bila tudi hrvaška državna poslance vitez Vukovič in dr. Ivčević. Na konferenci se je razpravljalo vprašanje priznanja izpitov, položenih na zagrebškem vseučilišču.

Kakor se čuje, je bil uspeh konference povoljen.

Profesor Schnitzer izobčen. Iz Monakovega javljajo, da je cerkvena oblast dr. Schnitzerja, profesorja na tamošnjem vseučilišču, izobčila iz katoliške cerkve. Prof. Schnitzer je medtem dobil poziv za novojško vseučilišče Columbia ter se temu pozivu brzkone tudi odzove.

Dar nemškemu „Schulvereinu“. „Deutsche Reichs-Konferenz“ poroča: Slezijski veleposelnik Rohrman je daroval nemškemu „Schulvereinu“ 300.000 kron pod pogojem, da se ta denar porabi v vztočni Sleziiji.

Romuni za svoje šole. Romunski narodni list „Gazetta Transilvanica“ pozivlja romunsko prebivalstvo Ogrske, naj nabira denarne prispevke, da bo možno ohraniti in rešiti romunske in konfesionalne šole.

Židovski dijaki v Rusiji. Iz Petrograda poročajo: Židovskim dijakom na visokih šolah, ki so uživali neomejeno pravico bivanja, je sedaj prepovedano stanovati v Petrogradu, Carskem Selu in po nekaterih drugih mestih.

Z gospodarskega polja.

Češka jubilejska razstava. V Pragi se otvori 1. maja t. l. velika češka jubilejska razstava. Održa bo do konca oktobra t. l.

Monopol na vžigalice počem uvesti ogrska vlada. Vžigalice bi se počem podražile.

Zvišanje davka na žganje. V enketi o zvišanju tega davka je napovedal finančni minister zvišanje na 50 h pri litru; obstoječe bonifikacije se zmanjšajo.

Glavni živeži vseh narodov je žito. Le dve deželi v Evropi, Rusija in Avstrija, pridelata več žita, nego ga porabi domače prebivalstvo. V vseh drugih deželah se pridelata manj žita, nego se ga potrebuje, zato morajo te dežele žito uvažati. Francija pridelata le toliko žita, da ga je dovolj za 333 dni v letu, Nemčija za 311 dni, Italija le 289 dni, španska za 280 dni in Angleška celo za 187 dni. Za velike vojne bi na Angleškem trpeli lakoto, ako bi se posretilo zapreti otok, kakor je to nekajd nameraval Napoleon I. s kontinentalnim zaprtjem.

Alkohol v Avstriji. Če računamo 1 l žganja (33%) po 1 K, 1 l vina po 40 vin., in 1 l piva po 30 vin., se popije v Avstriji na leto za 412 milijonov kron žganja, za 300 milijonov kron vina in za 345 milijonov kron piva. Skupaj torej za 1057 mil. kron opojnih pijač, to je 21krat toliko kot se izdaja za izobrazbo.

Tobak v Avstriji. Leta 1906 se je v Avstriji popuščilo 37.520.785 kg tobaka v vrednosti 242.141.808 kron. Od l. 1905 je narasla potreba za 11.408.336 K.

Deželna zveza za čebelorejo na Koroškem je imela 20. pret. m. v Celovcu v prostorih hotela Grömmner svoj občni zbor. Iz blagajnikovega poročila posnamemo, da je imela zveza v pretečenem letu 1943 K 99 vin. dohodkov, izdatkov pa 1319 K 68 vin. Namesto potovalnega učitelja Jožefa Krebsa je imenovan nadučitelj Anton Martinjak v Medgorju, ki se mu je odkazal slovenski del Koroške. Gospod Martinjak je več slovenščine v besedi in pismu.

Prva avstrijska hranilnica na Dunaju je sklenila, da daruje ob cesarjevem jubileju 1 milijon kron v dobrodelne namene.

Češka hranilnica v Pragi je sklenila v svrhu izboljšanja stanovanjskih razmer v Pragi in drugod ustanoviti društva za ljudska stanovanja in daruje v to svrhu 1 milijon in 200.000 kron.

Konsum alkohola na Angleškem. Po statističkih podatkih je bilo leta 1907 v Angleški potrošeno za alkohol 167.016.200 šter. lir. Angleška ima 44.100.231 prebivalcev, potemtakem znaša letni strošek za alkohol enega prebivalca Angleške 3-15 šter. lir, oziroma vsak prebivalec popije na leto 10 litrov čistega alkohola.

Raznoterosti.

Slep časnikar umrl. V Milanu je umrl Avgust Barattani, svoj čas glavni urednik lista „Corriere della Sera“ in do smrti sotrudnik lista „Guerrin Meschino“, kjer je priobčeval svoje satire. Barattani je bil več let popolnoma slep.

V ječo obsojeni ne bodo smeli v bodoče prebiti svoje kazni pri okrožnih ali okrajnih sodiščih. Tako določa najnovejša odredba pravosodnega ministra.

Proračun Črne gore za leto 1908. izkazuje 2.788.899 K dohodkov in ravno toliko izdatkov.

Koliko je še nepoznanega sveta? Geografski kongres v Londonu je konstatoval, da je še mnogo nepreiskanelega sveta, tako je v Afriki še 10 in pol mil. kilometrov neodkritih krajev, v Avstraliji 3.620.000 km, v Severni Ameriki 2.410.000 km, v Aziji še 490.000 kilometrov.

Kako bije žepna ura, a kako sree. Navadno udari žepna ura v eni uri 17.160 krat. Na dan torej 411.848, na leto 150.321.600, a v sto letih 15.032.160.000 krat.

Človeško srce udari na uro 5000-krat na dan 120.000, na leto 43.800.000, a v sto letih 4.380.000.000 krat.

× **Ženska — kirurg.** V Broklynu v Ameriki se je potegovalo za mesto kirurga v Wilhelmsburški bolnišnici 34 moških in ena ženska. Izpričevalna komisija je podelila službo 23 letni Mariji Grawford, ki je najsijajnejše napravila strogi ustni in pismeni izpit na Cornell Medikal Collegu. Mlada kirurginja ljubi šport, je čvrstih mišic in krepkih živcev.

× **Kako spe različni narodi.** Evropejec in Američan spita prijetno in dobro le, če imata blazino pod glavo. Japonec leži na slamnici na tleh in si pripravi čok pod glavo, brez čoka bi spal slabo. Kitajec si napravlja dobro posteljo, toda tudi ne premeško. Dočim pri nas najlažje spimo, če imamo dovolj prostora, da iztegnemo noge, leže in spe prebivalci vročih krajev krog ekvatorja zviti kakor klopčič. Angleži spe tudi požimi pri odprtih oknih. Rusi pa najrajši na velikih pečeh v sobi. Če vstanejo, pa se kopljejo v mrzli vodi. Japonec zleze z glavo v vrečo iz losove kožu-hovine, na nasprotni strani sveta živeči vzhodni Indijec ima tudi vrečo krog glave, če spi, vendar bolj zračno in to le zato, da ga obvaruje nadležnih komarjev moskitov.

× **Najkrajša pot okolo zemlje** je nastopna: Od Londona do Brindisija 56 ur, do Aleksandrije 75 ur, do Bombaja 13 dni, od Kalkute do Hangkenga 22 dni, od tod do Zohalvame 7 dni, od tod do San Franciska 19 dni, z železnico do New-Yorka 6 in pol dni, do Liverpola zopet po morju 12 dni, a od tod do Londona z železnico 3 ure. Skupno 88 dni in 3 ure.

Listnica uredništva.

Š. F. M. p. P. g.: Kar vprašate je mogoče. Samo voditelj ali voditeljica morata biti tistega veroizpovedanja, kakršnega je večina učencev, oziroma učenk.

Voditelji in voditeljice, ali ste že storili svojo dolžnost glede jubilejskega daru?

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 512. Kranjsko. 85 1—1

Na enorazredni ljudski šoli v Babinem polju se razpisuje s tem učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 23. aprila 1908.

Prosilci, kateri v kranjski javni službi še niso stalno namešчени, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okr. šolski svet v Logatecu, dne 22. marca 1908.

Št. 511. 86 1—1

Na štirirazredni ljudski šoli v Gor. Logatecu se razpisuje s tem učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 23. aprila 1908.

Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno namešчени, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okr. šolski svet v Logatecu, dne 22. marca 1908.

Št. 638. 87 1—1

Na enorazredni ljudski šoli v Kapanju je stalno oddati mesto učitelja-voditelja s postavnimi prejemki.

Pravilno opremljene prošnje je poslati le sem službenim potom do 25. aprila 1908.

Prosilci, ki še niso stalno namešчени na javnih ljudskih šolah na Kranjskem, se morajo izkazati z izpričevalom državnega zdravnika, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 21. marca 1908.

Službo

želita menjati dve učiteljici v velikem trgu na južnem Štajerskem ob železnici. II. plačilni razred, prosto stanovanje in kurjava. Več o tem pove upravištvo „Učit. Tov.“

Naprednemu učiteljstvu!

Vsakdo bodi naročnik „Zavezinih“ listov, ki so:

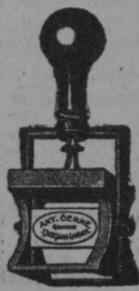
Učiteljski Tovariš
Popotnik Zvonček
Domače ognjišče.

Josip Arko, klepar in konec. instalater za acetilenske in vodovodne naprave v Ribnici, Dolenjsko, sprejme takoj

vajenca

z dovršeno ljudskošolsko izobrazbo.

Vajenci s priporočilom svojega učitelja imajo prednost

Zavod za graviranje in izdelovanje kavčukastih štambiljev

Anton Černe

Ljubljana, Sv. Petra cesta 6.

Uradni in zasebni pečati iz kavčuka in kovine, štambilje za datum, vsakovrstni klišeji, mo-50 nogrami itd. itd. 52 10

Ceniki gratis in franko.

Zalogo šolskih zvezkov za Štajersko

(od dež. šol. sveta potrjeni z dne 3. oktobra 1899) za **Kranjsko** po F. Levčevim lepopisu iz najboljšega papirja, enakomernimi čistimi črtami, pivnikom in poljubnim ovitkom priporoča 53 26—6

A. Umek v Brezicah in Krškem.

Uzorce na zahtevanje zastoj in franko.

Gričar & Mejač

v Ljubljani, Prešernove ulice 9

priporočata v veliki izbiri po najnižji ceni

obleke za gospode in dečke, površnike za gospode in dečke, obleke za otroke, žakete za dame, paleta za dame, plašče za deklice itd. itd.

Nepremočljive pelerine iz lodna ali velblodje dlake (Kamelhaar) v vseh velikostih.

Gg. učiteljem in učiteljicam popust za »Učiteljski konvikt«. 74 12—4

„SLAVIJA“ vzajemno zavarovalna banka v PRAGI

zavaruje v življenjskih oddelkih: na slučaj doživljenja in smrti, doto otrokom, dohodke in pokojnine, ter dovoljuje uradnikom, častnikom, profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila proti prenotaciji na služnini, pokojnini, ženitveni kavčiji itd., in v požarnem oddelku: proti škodam po požaru.

Zavarovani kapital	K 1053.737.339 88
Zavarovalnine	8.090.621-62
Izplačane škode in kapitali leta 1905	4.361.283-89
Rezervne in poroštvne zaloge	34.791.584-99
Pokojninski zalogi (uradniška in zastopniška)	2.188.391-24
Premoženje, naloženo v vrednostnih papirjih, posestvih, posojilih na posestva	34.087.781-48
Izplačana dividenda členom življen. oddelkov l. 1905	206.296-40
V vsem pa doslej	1.606.893-21
V letu 1905 se je premoženje pomnožilo za	3.004.509-80
V 37 letni dobi svojega obstanka izplačala je banka „Slavija“ svojim členom odd. I—V. za škode in nagrade	87.176.333-75

Vsa pojasnila daje 22 26—8

General. zastop banke „Slavije“
v Ljubljani,
Gospoške ulice št. 12.

Upravištvo „Učit. Tovarša“ je odslej: Ljubljana, Gradišče št. 2.

Odlikovana

Prva kranj. tvornica klavirjev

Ljubljana, Hilšerjeve ulice št. 5

blizu Gradišča

Rudolf A. Warbinek

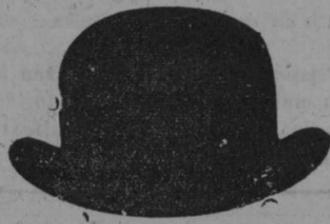
priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja solidno narejene **pianine, klavirje in harmonije tudi samoigralne**

za gotov denar, na delna odplačila ali naposodo.

Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno in računijo najceneje. 28 52—9

Največja tvornica na jugu Avstrije

Jamstvo 6 let. Eksport v vse dežele.

Blaž Jesenko

Ljubljana

Stari trg št. 11

priporoča (154) 12—6

klobuke, cilindre, čepice itd.

najnovije fašone po najnižji ceni.

Narodna knjigarna

v Ljubljani, Jurčičev trg št. 3

združena s trgovino s šolskimi, pisalnimi, risalnimi in drugimi v to stroko spadajočimi potrebščinami, se priporoča vsemu zavednemu naprednemu učiteljstvu za dobavljenje vseh knjig in časopisov ter šolskih in drugih potrebščin.

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejenim jamstvom v Ljubljani, Gradišče št. 4

priporoča sl. kraj. šol. svetom, šol. vodstvom in učiteljstvu

uradne tiskovine

iz svoje zaloge.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo zastoj. Postrežba točna.

Tudi vse tiskovine za županstva ima tiskarna po zmernih cenah v zalogi.

Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje okusno in po solidnih cenah.

Tiskovine se izvršujejo v eni ali več barvah.

Tiskanje muzikalij in časopisov. (2) 12—5

Litografija.

Telefon št. 118.

Poštna hranilnica št. 76.307.

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovaršu.

Vljudno naznanjam p. n. učiteljstvu, krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom, kakor tudi raznim čitalnicam in ljudskim knjižnicam svojo že mnogo let obstoječo in sedaj na novo izvrstno preurejeno

knjigoveznico

Jos. Dežman

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Izvršujem vsa dela, od preprostih do najfinjših. Posebno solidno in ceno vezanje knjig za šolske, ljudske in zasebne knjižnice ter čitalnice. Vezanje raznih zapisnikov, hranilnih in drugih knjžic ter izvrševanje vseh raznih del, ki spadajo v knjigoveško stroko.

Cene sigurno najnižje.

Pri večjih naročilih znaten popust, oziroma plačam poštnino od pošiljatev z dežele. Tako da naročnik radi pošiljatev nima nikakih stroškov. 83 26—1

Angleško skladišče oblek
Ljubljana, Glavni trg 5.
Največja zaloga in izbira oblek za gospode in dečke, sportnih oblek, površnikov, dežnih plaščev in zrnstih sukenj.
Obleke in površniki, kakor tudi danski kostumi se izdelujejo po meri in najnovjšem kroju.
Na zahtevanje se pošilja na izbirno tudi brez poročila.
V zalogi so vedno najmodernejšje danske obleke.
Jako nizke cene. **O. Bernatovič.**

30 24—4

Genovnik zastoj in poštnine prosto.
Največja in najbogatejša tvorniška zaloga priznana pravih švicarskih

Union-ur

katerih tvornic delničar sem in edini zastopnik za vso Kranjsko, ter zastopnik **ur Schaffhausen, Klassig in Glashütte.**

Velika zaloga zlatnine, srebrnine in dragocenih kamnov, kakor blaga od srebra in kinasrebra

Fr. Čuden
urar in trgovec v Ljubljani

Prešernove ulice nasproti frančiškanskemu samostanu.

Ustanovljeno 1842. Električna sila. Telefon 154.

BRATA EBERL

tovarna oljnatih barv, laka in firneža
v Ljubljani, Miklošičeve ulice 6
nasproti hotela „Union“

priloga gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi njiju priznana najboljši, črni, medli 19 52-14

lak za šolske table.

Anton Šarc

Ljubljana, Sv. Petra cesta 8.

Specialna trgovina za opreme nevest.

Moško, žensko, otroško in perilo za novorojence se po meri izdeluje solidno in najceneje. — Platno vseh širin za telesno in posteljno perilo, namizni prti, serviete, garniture za kavo, bele in barvaste, brisalke, žepni robci, brisalne rute, sifon, širting, kreton, batist itd. itd.

Najnovije modele za perilo radi pokažemo na ogled. — Švicarske vezenine.

Strogo solidno blago. Nizke stalne cene.

Gg. učiteljem in njih rodbinam 5% popusta.

Svetlolikalnica:
Kolodvorske ulice št. 8.

15 52-30

VERONIKA KENDA

v Ljubljani
na Dunajski cesti št. 20

priloga p. n. krajnim šol. svetom, šol. vodstvom in učiteljstvu svojo

veliko zalogo pisalnih in risalnih potrebščin.

Dalje imam v zalogi risalni papir raznih vrst v vseh predpisanih velikostih, pisalni in pismeni papir, zavitke različne velikosti, veliko izbiri peres, držal, svinčnikov, gumic, krede, črnila, barvic, ravnil, ter vseh v to stroko spadajočih predmetov. 14 52-31

Postrežba točna in solidna.

Glavna zaloga
Jos. Petričevih zvezkov.

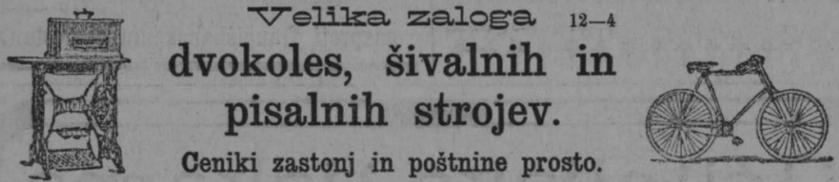
IVAN JAX & SIN

Ljubljana, Dunajska cesta št. 17.

Velika zaloga 12-4

dvokoles, šivalnih in pisalnih strojev.

Ceniki zastoj in poštine prosto.

Stanje hranilnih vlog koncem oktobra 1907: K 22.158.277-33. Pošt. hran. rač. št. 828.406. Telefon 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Dunajska cesta 18,
v lastnem združnem domu

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 % brez vsakega odbitka rentnega davka, ki ga plačuje posojilnica sama za vložnike. Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije. Na menice po 6 %. Posojilnica sprejema tudi vsak drugi 10 načrt glede amortizacije dolga. 12 8

Stanje upravnega premoženja koncem oktobra 1907: K 12.746.874-08.

Vsem onim, ki ljubijo žlahtno kapljico in dobro kuhinjo z vedno svežimi raznovrstnimi jedili priporočamo svojo novo urejeno

restavratorstvo

kakor tudi moderno opremljeni in ceneni

♦ hotel ♦

„Južni kolodvor“

nasproti kolodvoru

A. Seidel,
restavrator.

32 12-4

Ortopedično zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom dr. Ivana Oražna raznovrstno skrivljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. se nahaja

na Turjaškem trgu št. 4, I. nadstropje.

Zavod je otvoren tudi med počitnicami julij in avgust.

Pojasnila daje dr. Ivan Oražen ob svojih ordinacijskih urah od 9.—10. dopoldne in od 2.—3. popoldne v Wolfvih ulicah št. 13. 185 12-5

Ljubljanska plinarna

priporočamo svojo

angleški plinov koks

kot kurivo prosto dima, saj in smradu, pripravno za kurjavo v šolah in stanovanjih.

Cenjeno učiteljstvo in slavne šolske oblasti vabimo, da si ogledajo v ljubljanski plinarni naše

plinove peči in aparate za kuhanje

katere imamo vedno v najbogatejši izbiri na razpolago. 137 12-8

Naš denarni zavod.

(24) 12-4 Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.—7. ure zvečer ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali e. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 5%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnih, zemljišč in knjiženih terjatev, predznanba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljavi 20 h v poštini znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsaki 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sicer 11 rokov à 9 K — h, 12. rok 4 K 73 h
B	" 18 " " " " 17 " " 6 " " 18. " 3 " 56 "
C	" 24 " " " " 23 " " 4 " 50 " 24. " 4 " " "
D	" 38 " " " " 37 " " 3 " " 38. " " " 66 "
E	" 46 " " " " 45 " " 2 " 50 " 46. " 1 " 81 "
F	" 60 " " " " 59 " " 2 " " 60. " " " 70 "
G	" 70 " " " " 69 " " 1 " 75 " 70. " 1 " 42 "
H	" 85 " " " " 84 " " 1 " 50 " 85. " 1 " 26 "

Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega ulice št. 17.

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, prodaja e. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina v Celju

Rotovška ulica št. 2

priporočamo kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir; svinčnike, peresa, peresnike, radirke, kamenčke, tablice, gobice, črnilo itd. — Knjige v vseh velikostih, črtane, z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl ali polusnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah. — Največja zaloga vseh tiskovin za občinske urade, krajne šolske svete, učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, učiteljske zastope, hranilnice, posojilnice, odvjetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank.

Temni lak za šolske table. — Strune za gosli, citre, kitare in tamburice. — Štambilje, pečatniki, vignete (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršuje se v najkrajšem času. — Dopisnice, umetne, pokrajinske in s cveticami od najpriprostejše do najfinejše. — Albumi za slike, dopisnice in poezije. — Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebšchine so brezplačno na razpolago. — Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene. — Priznana dobro blago. Solidna in točna postrežba. 5 52-27

Mestna hranilnica = ljubljanska =

v lastni hiši Prešernove ulice št. 3

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža.

Stanje hranilnih vlog: nad 24 milijonov kron.
Rezervni zaklad: nad 860.000 kron.

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 0. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev. 4 12-8

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom e. kr. poštne hranilnice.